14. II. 1936

Leto LXIV | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v petek 14. februarja 1936. | Štev. 37 a | Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Po pravdoreku

Porotno sodišče v Aix-en-Provence v Franciji je izreklo svoj pravdorek in z njim je pred stolom človeške pravičnosti zaključen dogodek, ki je pomenil nevaren potres v naši domači kakor tudi v mednarodni politiki. Danes, ko že zremo na 9. oktober 1934 z oddaljene perspektive, se šele zavedamo, skozi kakšne tesni smo takrat šli in je z nami šla vsa Evropa. Kaj vse bi bila lahko takrat rodila okrvavljena rue Cannebière v Marseillesu, če ne bi bila božja previdnost čuvala nad nami vsemi in odvrnila od nas še hujše preizkušnje, za katere bi bili sami prešibki.

Tako pa smo prebredli — danes lahko rečemo, na čudovit način — brez nezaceljivih ran strašno nesrečo, ki bi nas bila v drugih okolščinah pogoltnila brez usmiljenja. Naše hvaležne misli gredo sedaj lažje nazaj, da objamejo vse one, ki so se takrat pokazali velike, ker so ohranili hladno kri, modro preudarnost in jasen pogled pred seboj, da se, prepuščene svojim slepim gonom nebrzdane strasti niso polastile našega in drugih evropskih narodov.

Knez-namestnik Pavle je v tistih črnih dneh, prav za prav že v tisti prvi temni noči, ko je nad Jugoslavijo in Evropo drhtela vest o zločinu, stopil silno visoko pred jugoslovanski narod ter mu s svojim modrim zadržanjem in s svojimi možatimi sklepi dal zgled notranjega ravnovesja in mu vrnil zaupanje v samega sebe in v zakone svojega trajanja. Če bi bil klonil on, ne vemo, kaj bi se bilo zgodilo. Tako pa je stal vzravnan ob mladem užaloščenem in osirotelem vladarju kot simbol junaškega prenašanja srčnih bolečin, kot simbol tudi naših narodnih kreposti in narodove volje po rasti in življenju, ki jih nobena človeška krogla ne more smrtno zadeti.

V vsej veličini svojih junaških tradicij se je takrat izkazala tudi naša vojska, naša straža Jugoslavije. Nobene želje ni izrazila nobenih nasvetov ni dajala. V temni noči je prisegla novemu vladarju zvestobo in pokorščino in ko je prva zora zažarela po ihteči domovini, je že stala na straži, mirna, tiha, trdna, kot so mirni, tihi in trdni vrhovi naših gora. Na straži, da brani domovino, proti kateri je bil v Marseillesu sprožen zavratni strel. Dostojanstveno zadržanje naše vojske je kakor z enim zamahljajem vrnilo narodu notranje ravnotežje in opozorilo nasprotnike, ki so sedeli na preži za mejami, da atentat ni uspel.

A zahvala gre tudi vsemu našemu jugoslovanskemu ljudstvu, ki je takrat prestalo svoj zrelostni izpit kot jugoslovanski narod. Mesto da bi ga bili marsejski streli razpršili kot jato plahih ptic, so ga združili, ga stisnili v eno organično celoto, ki je tiste dni dihala samo eno besedo: domovina! Potres, ki ni kopal zevajočih prepadov po državi, ampak ki je obstoječe jarke zasul in izravnal in pogladil. Tudi njemu, našemu narodu, gre naša srčna zahvala.

Žalostni dogodek, ki mu je francoska porota v Aix-en-Provence dala moralno oceno, je torej imel druge, čisto druge posledice, kot so jih izračunali tisti, ki nosijo zanj odgovornost. Našo državno skupnost je utrdil in nam dal nov simbol medsebojne povezanosti, v mednarodnem življenju pa nam je marsejska žrtev prinesla sloves ne samo junaškega, marveč tudi politično zrelega in kulturnega naroda, ki zna sam sebe obvladati ter je doprinesel dokaz, da je njegova ljubezen do domovine tako silna, da bo znala prenašati in premagati še večje bolečine ali preizkušnje z isto samozavestno mirnostjo. Rovarjenje proti naši državni skupnosti med Jugoslovani, tako Srbi, kakor Hrvati in Slovenci, nima odmeva, naj prihaja od koderkoli, od znotraj ali od zunaj. Okrog Oplenca je stal ves jugoslovanski državni narod in med temi 15 milijoni ni bilo ne državotvornih ne protidržavnih ljudi, ampak ena volja in ena ljubezen, ki ji je bila vsebina: domovina.

O pravdoreku francoske porote ne moremo storiti lepše in bolj plemenito, kot je storila naša kraljica Marija, ko je zagrebla vase vso svojo bol, zatrla vsako misel na maščevanje ter v zaupanju do francoskega sodstva njemu prepustila, da samo v polni neodvisnosti svojega vzvišenega poklica presoja, sodi, obsoja ali odpušča dejanje, ki se je zgodilo na njegovem področju. Francosko sodišče je v izpolnjevanju svoje odgovornostipolne dolžnosti po merilih človeške modrosti marsejski zločin proučilo, ga vsestransko osvetlilo in v svojem pravdoreku, skrbno čuvajoč svojo neodvisnost, ki je svetla tradicija njegovega sodstva, izreklo oceno, ki naj po njegovi sodbi zadosti užaljeni pravičnosti. Ne pozabimo, da je izdihnil v rue Cannebière poleg jugoslovanskega kralja tudi veliki sin Francije Louis Barthou.

Francoski in jugoslovanski narod, ki je njuno skupno bol proces v Aix-en-Provence zopet oživil, kot je v svojem zaključnem govoru dejal predsednik Loison, sta dala svetu najlepši zgled svoje moči, ker sta zaupala pravici. Naj se sedaj njune oči, ko je v malem porotnem mestecu v južni Franciji nastopil zopet mir, obrnejo v prihodnjost, ki jo morata ustvariti takšno, da bo vredna žrtev, ki so padle in vredna krvnega pobratimstva, ki je bilo zapečateno dne 9. oktobra 1934.

Proti revolucionarni fronti

Volivno geslo španskega naroda

Madrid, 13. b. Vsa Španija takorekoč gori v strastnem volivnem boju. Današnji jutranji listi objavljajo število kandidatov, ki se bodo v nedeljo borili na volišči. Španski parlament šteje vsega 473 sedežev. V boj stopajo tri politične skupine in sicer:

1. **protirevolucionarna fronta** (Gil Roblesova ljudska akcija, monarhisti, radikali, agrarci, Katalonci in konservativni republikanci) s 371 kandidati, ki jih vse vodi Gil Robles,

2. **vladni centrum**, to je nova, nalašč za te volitve ustvarjajo srednja skupina, z 89 kandidati, ter

3. **revolucionarna ali ljudska fronta** (levičarski republikanci, predstavniki marksističnih organizacij in komunistični Katalonci) s 361 kandidati.

Poleg teh velikih skupin bodo nastopile na volišču še nekatere manjše, in sicer **fašistične »falange«** s 44 kandidati, neodvisni radikali s 4, nacionalistični Baski z 8, Galiciani s 4 in divjaki po številu 80.

Valjar Gil Roblesovega boja

Volivni boj **desničarske protirevolucionarne skupine** je organiziral Gil Robles, ki nastopa v skupni fronti že sam s 180 kandidati ljudske akcije. Propaganda, ki jo je Gil Robles razvil, je doživetje, ki ga španska zgodovina ne pozna. Desničarske skupine so zbrale samo za volivni fond 24 milijonov pezet, to je 125 milijonov dinarjev. Gil Roblesova volivna borba je bolj podobna valjarju, ki dere po vsej državi. Na milijone plakatov je naravnost pokrilo Španijo. V njih razlaga Gil Robles v kričečih besedah in še bolj udarnih silah, kaj vse je marksizem napravil v dveh letih svoje strahovlade. Vsi politični umori so našteti (425), vse deseline tisočev atentatov, vsi požigi cerkva (69), javnih poslopij (74), visokih in nižjih šol (17), samostanov (83), vsi porušeni mostovi (112) so našteti, vsi kilometri porušenih železniških prog navedeni, vsa škoda nenadomestljivih zbirk, ki so postale žrtev plamena, je izračunana, vse krivične sodbe sodišč pribite na desko. Posebni plakati prikazujejo, kaj se je vse zgodilo v Asturiji, koliko umorov je bilo tam in koliko razdejanj l. 1934, ko so marksisti segli po svojem krvavem uporu. Na deseline tisočev agitatorjev je preplavilo vso državo, ki nosijo v sleherno hišo parolo proti revoluciji. Desničarsko časopisje pa dela, kot še nikoli ter se prodaja v nakladah, ki spominjajo samo še na Ameriko. Med volivnim bojem je bil Gil Robles takorekoč sam na bojišču. (Vlada mu je prepovedala vporabo 100 letal, ki jih je imel pripravljene za volivno borbo.)

„Frente Popular"

»**Frente Popular**«, to je marksistična fronta tega navala ni vzdržala. Propagando je morala ustaviti tudi zaradi tega, ker ji je primanjkovalo denarja. Revolucija l. 1934 ji je blagajne popolnoma izpraznila, njihovi framasonski somišljeniki pa jim ne marajo odpreti svojih. Leva fronta tudi notranje ni edina. Vsi levičarski politiki niso za krvave metode, kot jih želi izvajati od Kominterne nahujskani proletarijat. Velike množine delavstva, ki nasilnosti odklanjajo, so jim sledile. Zato ni čudno, če se je začela širiti vest, da se levica volitev ne bo udeležila. Martinez Barrios, ki je eden voditeljev levice, se pritožuje, da vlada volivno borbo ovira. Tudi Gil Roblesu je prepovedala vporabo letal za propagando. Ako vladni pritisk ne preneha, in to velja za levico, kakor za Gil Roblesovo desnico (Gil Robles je v opoziciji proti sedanji vladi, ki si je za volitve ustvarila nalašč svojo centrumsko stranko. Op. ured.), potem se bo levica volitev enostavno vzdržala. »Ni važno, pravi Barris, če dobimo ali izgubimo volivni boj, važno je, kako se oblast med volivno borbo obnaša.« Barrios, ki je predstavnik framasonov, se boji, da ne bo popolnoma zbrisan iz parlamenta, zato bi se rad zatekel v abstinenco. Socialisti pa navzlic temu, da njihovo vodstvo tudi že pridiguje abstinenco, še vztrajajo, ker si domišljujejo, da bi dobili kakšnih 50.000 glasov večine, če bi rezultate vlada potem ne potvorila.

Upi monarhistov

Gil Robles upa, da bo odnesel popolno zmago v severni Španiji ter da si bo osvojil tudi staro framasonsko trdnjavo Madrid. Če bo dobil sam absolutno večino, je še vprašanje in njegove propagandne pasarne o tem danes še vedno izražajo dvome. Če je ne dobi, bo temu kriv spor, ki vlada med Gil Roblesovo ljudsko akcijo in med monarhisti, ki sedaj že pristavljajo svoje piskrčke v nadi, da bodo po Gil Roblesovem hrbtu prilezli nazaj na oblast. V ljudski akciji pa je mnogo republikancev, ki nočejo ničesar slišati o spremembi ustave in bodo pri volitvah ostali doma, mesto, da bi šli držat stolček monarhistom. Zgodilo se bo celo, da bodo zavezniki na desnici po marsikaterih volivnih okrajih nastopili v nasprotnih taborih. Dobiček od tega bo imel Portelov centrum.

Centrum vladnega predsednika g. Portele si tudi ne dela bogve kakšnih nad. On je brez programa, to je njegova največja slabost. Zbral bo glasove beguncev z levice, ki nočejo revolucije, in z desnice, ki nočejo monarhije. Njegov tabor je torej ena sama velika zmešnjava. Morda se bo končno Portela v zadnji uri odločil, da opusti svoj centrum in se vrže na desnico ter ji pomaga do absolutne večine. Pri vročekrvnem narodu, kot je španski, kjer švigajo misli kot blisk po razbeljenih možganih, so presenečenja v zadnji uri mogoča.

Največje presenečenje bi pa bilo, če bi volitve poslale v parlament dve skupini, desničarsko in levičarsko, ki bi si držale tehtnico, a jeziček na njej bi bil Portela s svojo peščico poslancev.

Komunisti 20 kandidatov

Moskva, 13. febr. Na podlagi posebnih poročil poroča »Pravda«, da razvija komunistična stranka v Španiji v sedanjem volivnem boju veliko delavnost. Do sedaj je postavila 20 kandidatov. Komunistični list poroča, da delavske množice s simpatijami sprejemajo akcijo komunistične stranke. Komunistični list »Mundo Obrero« baje stoji v živahni korespondenci z mnogimi voditelji lanske komunistične vstaje v Asturiji.

Dunajska vremenska napoved. Od severovzhoda povečanje oblačnosti, nekaj snega, padec temperature, mrzlo, severni vetrovi.

Zagrebška vremenska napoved. Pretežno stalno, hladno, podnevi toplo.

Hodža v Parizu

Kdaj Nemčija ne bo več nevarna

Ko bo na vzhodu in zapadu stala pred trdim zidom

Pariz, 13. febr. TG. Pariz je popolnoma pod dojmom češkoslovaškega ministrskega predsednika, ki je povsod napravil vtis silno močnega človeka. Hodža govori jasno in odkrito. Ničesar ne prikriva, češ, povedati je treba resnico drug drugemu v obraz, pa bodo nehale vse intrige. Z izredno odkritostjo, ki je med časnikarji povzročila viharne aplavze, se je izkazal, ko je sprejel zastopnike tiska ter jim v jedrnatih besedah, kot dosedaj menda samo še Poincaré, povedal svoje mnenje glede Nemčije.

»**Nemčija od tistega dne ne bo več nobenega ogrožala, ko bo sprevidela, da se nahaja tako na vzhodu, kakor na zapadu pred trdnim zidom. Mi ustvarjamo takšen blok. Naš blok ne bo sovražen proti nikomur. Vsakemu so vrata vanj odprta. Mi ne moremo več prenašati, da bi vsak večer legli k počitku s skrbjo v srcu, kaj bo jutri. Za enkrat nevarnosti ni. Nimam nobenih utvar glede sile, ki jo lahko uveljavi nemški narodni socializem. Ne podcenjujem ga. Toda nevarnosti zaenkrat navzlic temu ni, ne zato, ker je narodni socializem preslab, da bi udaril in udarec tudi do kraja izvedel, ampak ker so nemški vojskovodje premodri, da bi se že sedaj, brez priprav, vrgli v kakšne pustolovščine, pri katerih bi si zlomili vrat. Nemčija od svojih zahtev ni odstopila in ne bo. Verujte mi. Toda zaenkrat gre za izumetničeno kombinacijo med diplomacijo in sirovo silo. Vsled tega je položaj tako nevaren, da je treba misliti takoj, kako bomo nevarnost odrinili. V svoj blok vabimo torej vse, Italijo, Avstrijo, Madjarsko in tudi Nemčijo če tako želi.**

O Avstriji se je Hodža izrazil takole: »**Pravijo, da sta za Avstrijo samo dva izhoda: ali Habsburžani, ali Anschluss. Tega jaz ne verjamem. Obstoja namreč še tretji izhod, to je, da se Avstrija priključi bloku držav, ki bodo skupno čuvali nad njeno neodvisnostjo. O tem sva z avstrijskim kancelarjem v Pragi mnogo govorila in najini razgovori so bili plodoviti. Sedaj je treba graditi naprej. Brez bojazni. Nekdo mora iti spredaj, da drugi vedo iti za njim.**«

Rim noče iz Podonavja

Rim, 13. febr. Prizadevanje zapadno-evropskih velesil, spraviti zopet v tok podonavska vprašanja ali z Italijo ali proti njej, ali tudi brez nje so naletela v Rimu na hud odpor. **Italija namreč zahteva za sebe prvenstveno vlogo v podonavskih vprašanjih.** Z določitvijo Rima kot kraja, kjer naj bi se vršila podonavska konferenca pod predsedstvom Mussolinija, do katere pa ni prišlo, je dejansko bilo Italiji priznano vodstvo v tem vprašanju. **Toda pariški »Temps« piše, da je Italijo vojska v Vzhodni Afriki izrinila iz tega vodilnega položaja.** Proti takšnemum pojmovanju Pariza se odločno obrača vladni list »Giornale d' Italia« v dolgem članku, v katerem odločno protestira, da bi se Italija umaknila iz družbe konservativnih mirovnih velesil in da je izgubila sredstva, s katerimi bi mogla odločujoče vplivati na razvoj dogodkov v Evropi. Italijanski vladni list povdarja, da so italijanske bojne sile popolnoma nedotaknjene, kar dokazuje tudi Anglija, ki hoče Italijo blokirati. Rim nikakor ne odstopa od vodilne vloge v podonavskem vprašanju, ki jo slejkoprej za sebe zahteva.

Petrolejske zapore ne bo

Ženevsko poročilo polno samih: če

DNB poroča iz Ženeve: Strokovnjaki za proučevanje možnosti prepovedi izvoza petroleja v Italijo, so snoči končali svoje delo in sprejeli poročilo, v katerem se ugotavlja:

1. Prepoved izvoza petroleja bi imela uspeh za primer, **če jo izvajajo vse države, šele čez 3 ali 3 in pol meseca.**

2. Če vse države, ki so sodelovale pri sankcijah izvajajo sankcijo prepovedi izvoza petroleja v Italijo, potem bi bila ta prepoved uspešna samo tedaj, **če se USA obvežejo, da bodo izvažale samo toliko petroleja, kolikor so izvažale do začetka leta 1925.**

3. Če bodo prepoved sprejele samo tiste države, ki so članice konference za sankcije, potem bo uspeh samo ta, da se bo poslabšalo in podražilo oskrbovanje Italije s petrolejem.

4. Z ozirom na možnost, da se lahko v gotovi meri uporabljajo polpridelki petroleja namesto bencina, potem bi bila prepoved uspešna le tedaj, če se raztegne tudi na industrijski alkohol in bencol.

5. Uspešnost prepovedi petroleja uvoza v Italijo od držav, ki so zastopane na konfer. sankcij, je odvisna od istih omejitev kot prepoved izvoza. **Če samo te države prepovedo uporabo transportnih ladij za petrolej v Italijo, potem lahko Italija polovico svoje potrebe preskrbi s svojimi transportnimi ladjami. Toda oskrba na ta način bi bila mnogo težja in dražja.**

6. Če se bo sprejela odločitev o prepovedi izvoza, potem bi bilo najbolj na mestu, **da se prepove članicam ZN, da posojajo ali prodajajo ladje-cisterne Italiji. Prepove naj se prodaja takih ladij tudi tistim državam, ki se ne udeležujejo izvajanja sankcij proti Italiji.**

7. V primeri, če se sprejme prepoved izvoza petroleja v Italijo, potem opozarja odbor na potrebo, **da se preprečijo izrabe te odločitve posebno kar se tiče svobodnih pristanišč, ker je to dejstvo silno važno za trgovino s petrolejem.**

Francija bo izvajala, če...

Havas poroča: Po vesteh, ki so po seji zunanjepolitičnega odbora krožile po hodnikih parlamenta, so člani odbora vprašali Flandina o stališču Francije glede prepovedi izvoza petroleja. — Flandin je izjavil, **da Francija v tem vprašanju ni neposredno zainteresirana, ker ona ne proizvaja, ne prevaža petroleja. Vendar pa se bo francoska vlada pokoravala morebitnim odločitvam Zveze narodov, odnosno, da bo sodelovala pri eventuelnih pogajanjih za konec sovražnosti. Flandin je odgovoril, da bo francoska vlada še naprej zvesta duhu pakta Zveze narodov in vsa sporna vprašanja rešuje na miren način. Flandin je še dodal, da francoska vlada pridno spremlja vprašanje okoli vsega spora. Vlada skrbno zasleduje vse dogodke v Abesiniji in da ne bo pustila nobene prilike, ki bi omogočila, da se spor konča.**

Amerika noče

Washington, 13. febr. b. V teku včerajšnjega dne je ameriška vlada bila obveščena o ženevskih sklepih. Zunanji minister Hulla je izjavil časnikarjem, **da v Združenih državah danes ni nobenega zakona, ki bi z njim lahko ameriška vlada preprečila dovoz petroleja v italijanske luke. Zaradi te izjave ministra Hulla je jasno, da v ameriški vladi prevladuje struja, ki je pod vplivom petrolejskih magnatov, ki želijo izkoristiti sijajno priliko, da zavzamejo važno tržišče v Evropi, kjer bodo imeli vsekakor prednost pred evropskimi petrolejskimi magnati. Združene države pa so s to izjavo tudi dokazale,** da se niti v petrolejskem, niti v kakšnem drugem vprašanju nočejo niti najmanj vezati napram Zvezi narodov.

*

Benetke, 13. februarja. AA. Burja na zapadni jadranski obali še naprej besni. Utonilo je več ribiških ladij. Dosedaj se ve, da je utonilo osem oseb.

Japonske križarke v Sredozemlju?

Rim, 13. febr. Govori se, da bo močna japonska eskadra v doglednem času obiskala italijanska pristanišča. Obisk naj bi veljal kot protiobisk italijanskim ladjam, ki so pred 3 leti obiskale Jokahamo. Podrobnosti o času obiska in sestavi japonskih bojnih ladij še niso ugotovljene.

Pri sedanjem zbližanju med Veliko Britanijo in Sovjeti ni izključena japonska protiakcija, kajti očividno je, da gre le za nekaj podobnega ob obisku japonskega brodovja v italijanskih vodah. Japonska bi takorekoč rada pokazala, da ima sredstva, s katerimi bi utegnila motiti pretesno prijateljstvo Anglije in Rusije.

Opazilo se je tudi, da je te dni albanski zunanji minister **Fuad Aslani** obiskal Mussolinija in državnega podtajnika Suvicha. Obisk je bil v toliko pomemben, ker imata obe državi medsebojno vojaško pogodbo.

Ras Našibu v Gorahaju

Addis Abeba, 13. februarja. b. Semkaj je prispela brzojavka z južnega bojišča, da so abesinski vojaki po hudih borbah z Italijani po mestu Kurati zavzeli tudi Gorahaj. Točnejših vesti o borbah za to mesto še ni, vendar pa je dokaj verjetno, da so ga Abesinci zares zavzeli, ker razpolaga ras Našibu s sijajno izvežbanimi in dobro oboroženimi vojaki, ki so nestrpno čakali povelja za naskok.

Po najnovejših vesteh z južnega bojišča je ras Našibu, ki poveljuje stotisoč dobro oboroženim abesinskim vojakom, za mestom Kuratijem z nenadnim napadom prisilil Italijane, da so se postavili v obrambo vzdolž cele fronte vse do mesta Negelija. Na vsej črti se bijejo manjše bitke med predstražami. Tukajšnji inozemski vojni poročevalci trdijo, da ima ras Našibu namen zavzeti s sedanjim sunkom nekatera močno utrjena italijanska oporišča v Ogadenu, da bi nato od tam lahko zaustavil vsako eventuelno ofenzivo generala Grazianija proti mestu Hararju in železniški progi, ki veže Addis Abebo z luko Džibuti. Isti poročevalci potrjujejo tudi nove uspehe abesinskih čet, ki so bile prej pod poveljstvom rasa Deste, ki pa so sedaj zopet v odličnem stanju. Tudi te čete so izvršile na utrjene italijanske postojanke južno od mesta Negelija ob reki Dava Parma naskok ter poklale mnogo Italijanov.

Reuter poroča s severne fronte o manjših borbah predstraž: Doslej še ni prišlo nobeno potrdilo vesti o italijanski ofenzivi na odseku Makale v smeri proti Senikotu.

S somalske fronte poročajo iz abesinskih virov, da so Italijani v teku preteklega tedna izvedli manjši napad v pokrajini Negeli.

Dopisnik Reuterja iz Addis Abebe javlja, da je iz dobro poučenih krogov izvedel, da so Abesinci izvojevali 6. t. m. značilno zmago pri Vuiliju, južnozapadno od Negelija. Ob tej priliki je padel tudi poveljnik italijanskega oddelka. Na obeh straneh so bile izgube znatne. Zaradi tega poraza so morali italijanski prednji oddelki, ki so prodirali vzdolž reke Gavarparme, potegniti nazaj svoje prednje vrste.

V uradnem abesinskem poročilu se trdi, da so na severu čete rasa Sejuma po borbi na Tembijenu ujele več kot 15 italijanskih belih vojakov in 5123 Askarov. Tuji vojni opazovalci v Addis Abebi, ki verujejo, da so Abesinci zmagali na Tembijenu, se vendarle čudijo številkam, ki so objavljene v poročilu, ker je število ubitih Italijanov po tem poročilu trikrat večje od števila Italijanov, ki so padli pri Adui.

Abesinci oblekli celo brigado z obleko padlih Italijanov

Z obveščenega mesta se doznava, da so Abesinci celo brigado svojih vojakov oskrbeli z obleko in obutvijo, ki so jo sneli mrtvim in ranjenim Italijanom v borbi na Tembijenu. Abesinska vlada poroča, da je tekom tega tedna prešlo več ko 300 Askarov na abesinsko stran.

Reuter poroča iz Desija, da sta včeraj popoldne letali nad Desijem dve italijanski letali in to več kot eno uro. Vendar pa nista metali bomb. Ugotovljeno je, da o priliki zadnjega bombardiranja ni bil demoliran niti en abesinski kamion in niti eno abesinsko letalo. Ubit je bil samo en meščan in ranjenih sedem, med temi 4 ženske. Zažganih je bilo okoli 10 domačinskih hiš. Letalo abesinskega Rdečega križa, ki je bilo malo pokvarjeno, je bilo popravljeno in je odletelo v Addis Abebo.

Po brezuspešnem poskusu italijanskih letal, da napadejo abesinskega cesarja, je prestolonaslednik včeraj z letalom krenil iz Addis Abebe v Desije. V uradnih italijanskih krogih kategorično demantirajo vest, da bi bilo v bitki v Tembijenu padlo 500 Italijanov.

Abesinsko posojilo v Londonu

Addis Abeba, 13. februarja. b. V abesinskih političnih krogih je zavladalo precejšnje veselje zaradi uspeha abesinskega poslanika v Londonu, ki se mu je posrečilo najeti posojilo 5 milijonov funtov (nad milijardo dinarjev) pri vladi Velike Britanije. Ta vest se tudi uradno potrjuje. Od omenjenih 5 milijonov bo Abesinija dobila v gotovini 3 milijone funtov, za dva milijona funtov pa ji bo Anglija dobavila orožja in municije. Obenem se v vladnih krogih zatrjuje, da bo v kratkem rešen tudi spor med Francijo in Abesinijo, ki je nastal zaradi transporta orožja na železniški progi Džibuti-Addis Abeba. Abesinska vlada je v tej zadevi protestirala včeraj v Parizu pri francoski vladi in se je baje francoska vlada odločila, da bo ponovno dopustila prevoz orožja za abesinsko armado skozi luko v Džibutiju.

IV. zimsko-športna olimpijada

Ga-Pa, 13. februarja.

Zanimanje za današnje skakalne tekme je doseglo rekord. K temu je pripomoglo tudi krasno vreme. Bil je lep sončen dan, temperatura —5. Ves predpoldan so posebni vlaki, avtobusi in avtomobili dovažali gledalce, šolski otroci so prihajali pod vodstvom učiteljstva. Ob začetku skakanja je bilo zbranih na stadionu deset tisoče ljudi, mnogo pa jih ni dobilo prostora.

Današnje skakanje za norveško kombinacijo se je izvajalo na mali olimpijski skakalnici. Ta skakalnica je znana kot ena najtežjih nemških skakalnic. Nalet je dolg samo 131 m in je nagnjen za 18 stopinj. To je razmeroma zelo kratek, zato pa tem bolj strm nalet, kar zahteva od tekmovalca sposobnosti; nima namreč časa, da bi se v naletu naravnaval za odskok, temveč nastopi skakanje tako rekoč za na startu. Doskok je dolg 120 m, kritična točka je na daljavi 52 m. Kdor doseže to daljavo ali jo celo preskoči, se že lahko prišteva med najboljše skakače.

Današnji dan je potekel — kakor je bilo pričakovati — v popolni premoči Norvežanov. Zato se v Garmischu danes govori samo o »norveškem dnevu«. Ker so Norvežani že pri teku na 18 km zasedli dobra mesta, danes pri skakanju niso riskirali predolgih skokov, so pa zato tem bolj pazili na stil. Enako so tudi Čehi bili zelo previdni. Norvežanom je šlo samo za tem, da si očuvajo mesta, ki so jih dosegli pri teku na 18 km. V tem so tudi popolnoma uspeli, kajti osvojili so si vsa prva tri mesta. Na četrtem mestu jim sledi Finec Valonen, ki je veljal v kombinaciji za glavnega favorita, pa je dosegel slab uspeh na 18 km. (Zasedel je 25. mesto.) Če bi se v teku količkaj boljše odrezal, bi bil prav gotovo resen kandidat za naslov prvaka kombinacije. Norvežan Brodahl je bil prav za prav rezerva svojega tovariša Rohna ter je tega odlično nadomestoval. Zasedel je tretje mesto ter si priboril olimpijsko bronasto kolajno. Krasno se je odrezal danes Čeh Šimunek. Njegovo peto mesto je senzacija današnjega dne. S tem uspehom se je Šimunek uveljavil kot najboljši srednjeevropski tekmovalec za klasično kombinacijo. Za ta naslov je bil najresnejši kandidat naš znanec Nemec Vili Bognar. On je zasedel šele dvanajsto mesto.

SLOVENCI

so se v klasični kombinaciji odrezali slabše, kakor pri alpski kombinaciji in pri skokih zopet slabše, kakor pa pri teku. Tekmovanja za klasično kombinacijo je vzdržalo 43 tekmovalcev. Pri tem je zasedel najboljši Slovenec, t. j. Tone Dečman, 33. mesto. Stem je on postal dejansko jugoslovanski prvak norveške kombinacije. Za Dečmanom sta od naših zasedla Albin Jakopič 35. mesto, in Leo Baebler 37. mesto. Če vpoštevamo samo današnje skakanje (brez ozira na včerajšnji tek), so naši zasedli sledeča mesta:

Baebler 29. mesto s skokoma 41 in 42 m;
Dečman 35. mesto s skokoma 41 in 42,50 m;
Jakopič 36. mesto s skokoma 37 in 42 m;

Najdaljša skoka dneva je dosegel Finec Valonen, in sicer prvič 52, drugič pa 54 m. To ga je spravilo tudi na četrto mesto v kombinaciji, dasi se pri teku ni plasiral tako, kakor je bilo pričakovati.

Našim skakalcem se je poznalo, da niso vajeni skakalnice; kajti mala pa zelo strma olimpijska skakalnica v Ga-Pa je delala preglavice marsikateremu rutiniranemu mednarodnemu tekmovalcu. Doseči uspehe pri skakanju je tem težje, ko je vendar znano, da so skoki absolutna domena severnjakov, ki so jim najbližji Poljaki in Nemci. Saj Nemci, ki so na skakalnico gotovo najbolj vajeni, sami niso dosegli takih uspehov, kakršnih so se nadejali. Svojo vlogo pa je igrala tudi želja po čim daljših skokih, dočim se Norvežanom in onim, ki so se plasirali na ostali del tabele, ni bilo treba truditi za dolžine skokov, ker so se itak že pri teku dobro uveljavili. Tako so mogli vso svojo pozornost obrniti na lepo držo, ki je pri kombinaciji najvažnejša. Glede naših moramo pri tem reči, da se tekmovanja odigravajo popolnoma tako, kakor smo pričakovali. Iznenadila je dosedaj s svojim krasnim uspehom le alpska kombinacija ter včerajšnji Klančnikov uspeh. Glede klasične kombinacije pa smo v naprej pričakovali, da uspehi ne morejo biti boljši kakor so.

Končni rezultati

norveške kombinacije (včerajšnji tek na 18 km in današnji skoki na mali olimpijski skakalnici) so sledeči:

1. Norvežan Hagen 430.8 točk od 480 dosegljivih. 2. Norvežan Hofsbaken 418.8. 3. Norvežan Brodahl 408.1. 4. Finec Valonen 401.1. 5. Čeh Šimunek 394.3. 6. Norvežan Oesterklet 398.8. 7. in 8. Poljak Stanislav Marusaršž 393.3 in Finec Murama 393.3. 9. Čeh Lahr 387.4. 10. Finec Nikunen 383.8.

Slovenci so dosegli:

33. Tone Dečman 331.4. 35. Albin Jakopič 327.7. 37. Leo Baebler 316.7.

Vse tri olimpijske kolajne, ki so bile dosegljive v kombinaciji so si torej osvojili Norvežani, in sicer Hagen zlato, Hofsbaken srebrno in Brodahl bronasto. Dasi je bilo pričakovati, da bo Hagen zmagal, sta bili zasedbi drugega in tretjega mesta prav za prav iznenadenje. Je sicer na četrtem mestu Finec Valonen, vendar je na šestem mestu zopet Norvežan in naslednji Finec je šele na osmem, oziroma deset em mestu. Vse do desetega mesta pa ni nifi enega Sveda. Ne more se torej danes govoriti, da so prevladovali severnjaki, temveč se more to reči samo o Norvežanih. Nasprotno, še nobeno mednarodno tekmovanje, v katerem so se srečali srednjeevropejci s severnjaki, ni izpadlo tako ugodno za srednjeevropejce kakor norveška kombinacija na IV. olimpijskih igral. Čehoslovaka Šimunek in Lohr pa sta s svojim današnjima uspehoma zopet utrdila sloves češkoslovaškega smučarskega sporta, ki je še do predlanskim zavzemal eno prvih mest v Srednji Evropi, pa je lansko leto napravil vtis, da je ta primat začel izgubljati. Marusaržov uspeh je bil iznenadenje v toliko, v kolikor se je pričakoval njegov placement na okrog 10. mesto, pa je s svojim sedmim mestom nadkrilil marsikaterega tekmeca, ki je bil gotov zmage nad Poljakom.

HITROSTNO DRSANJE

Na Risserskem jezeru je bilo danes hitrostno drsanje na progi 1500 m. Po dosedanjih uspehih Norvežana Balangruda je bilo pričakovati da bo zmagal tudi na d našnji tekmi. Proti pričakovanju pa je v krasnem finishu potolkel Balangruda njegov rojak Mathiessen Charl ter si s tem pridobil zlato olimpijsko kolajno. Postavil je na tej progi nov olimpijski rekord s časom 2:19.2. Na drugo mesto se je plasiral in si s tem priboril srebrno olimpijsko kolajno dosedanji zmagovalec na progi 5000 m in 500 m Norvežan Balangrud Ivar s časom 2:20.2. Na tretje mesto je prišel Finec Wasenius Birger s časom 2:20.9 ter si je priboril bronasto olimpijsko kolajno. Četrto mesto je zasedel Amerikanec Preisinger (2:21.5), peto mesto Avstrijec Stiepl, šesto mesto pa Avstrijec Wazulek.

DRSANJE V PARIH

se je končalo danes s sledečimi rezultati:

1. Herber-Baver (Nemčija) 11.5 2. Pouschin-Pouschin (Avstrija) 11.4. 3. Rotter-Szollas (Madjarska) 10.8. 4. Szekrenyessy-Szekrenyessy (Madjarska) 10.6. 5. Ninson-Hill (Amerika) 10.4. 6. Bertrand-Reburn (Kanada) 9.8.

Nemčija : Kanada: 2:6 (0:2, 0:4, 2:0).

Bluma so pretepli

Pariz, 13. febr. c. Danes so neki mladeniči napadli voditelja socialistične stranke Leona Bluma. Napad je bil politične narave. Leona Bluma so napadli v njegovem avtomobilu, vdrli v limuzino in ga s palicami tolkli po glavi. Leona Bluma so morali takoj prepeljati v bolnišnico.

Seja vlade se je končala ob 19.30 zvečer. Vlada je sprejela sklep, da se takoj razpusti rojalistična organizacija »Action Française« in pa mladinska organizacija »Camelots de Roi.«

Še preden se je sestala na sejo vlada na Elizeju sta že bila aretirana oba glavna voditelja Action Française Leon Daudet in glavni urednik glasila »Action Française« Maurice Pujo.

Domači odmevi

Iz skupščine

Belgrad, 13. febr. m. Današnja seja narodne skupščine je ponovno nudila dokaze, da se v vrstah skupščinske opozicije nahaja skupina poslancev, ki hočejo za vsako ceno diskvalificirati tudi parlamentarizem kot tak. Čeprav je seji predsedoval podpredsednik narodne skupščine g. Markič, ki pripada skupčinski opoziciji, so njegovi somišljeniki delali tudi njemu težave in se obnašali tako, da je moral izreči nad lastnim pristašem poslancem Milošem Rašovičem kazen izključitve iz seje. Nekateri poslanci so prinesli s seboj debela polena in z njimi razbijali po klopeh, da je bilo vsako delo skupščine popolnoma nemogoče in je morala biti zaključena.

Potek seje je bil sledeči: Ob četrt na 11 je tajnik Mulalić začel čitati zapisnik. Zopet se je javil k besedi poslanec Vojislav Lazić. Govoril je pa o vsem drugem, samo ne o zapisniku. K zapisniku se je oglasil tudi poslanec Rašović in ker ni hotel prenehati z motenjem reda, ga je predsednik kaznoval z izključitvijo od ene seje. Ta predsednikov ukrep je skupščina vzela z odobravanjem na znanje, skupščinska opozicija pa je začela razbijati po klopeh. Ob četrt na 12 je bila seja prekinjena. Med tem časom so se poslanci posvetovali med seboj. Ob tričetrt na 12 se je seja nadaljevala. Zopet se je javil k besedi poslanec Rašović in je hotel nadaljevati s svojim prejšnjim govorom. Ker se je spet oddaljil od prometa, ga je predsednik pozval, da zapusti govorniški oder. Nato je skupščina prešla na dnevni red. Prvi je govoril poslanec Gjorgje Jevtić in sicer o potrebi preskrbe prebivalstva s setvenskim žitom v čakovskem okraju. Na njegova izvajanja je odgovoril kmetijski minister Stanković. Za njim je dobil besedo poslanec Voja Gjorgjević, ki je napadal poslovanje kmetijskega ministrstva. V istem smislu je govoril v imenu takozvanega delovnega kluba tudi poslanec Kosić. V teku njegovega govora je prišlo večkrat v skupščini do ostrih besednih spopadov med njim in med poslanci vladne večine.

Pod predsedstvom podpredsednika dr. Režeka so govorili Videjčić, Džurević in Dragiša Stojadinović. Zaradi njegovih izvajanj so poslanci vladne večine danes v protest zapustili sejo Narodne skupščine, ki jo je nato podpredsednik Markić zaključil in napovedal prihodnjo sejo za jutri dopoldne.

Novo glasilo JRZ - v Splitu

Split, 13. febr. b. V soboto prične izhajati v Splitu novo glasilo JRZ z imenom »Država«. Za odgovornega urednika je postavljen Spiro Čakić, časnikar, lastnik pa je dr. Niko Novaković, narodni poslanec. »Država« je izhajala tudi že prej kot glasilo radikalne stranke.

Poslanci kluba JRZ

Belgrad, 13. febr. AA. Plenum kluba poslancev jugoslovanske radikalne zajednice in kluba skupščinske večine je imel danes od 9. do 10 skupno sejo. Predsedovala sta predsednika obeh klubov Dragiša Cvetković in Stevan Janković. Od ministrov so bili navzoči predsednik ministrskega sveta dr. Milan Stojadinović, Djura Janković, Dobrivoje Stošović, Svetozar Stanković in dr. Kaludjerčić. Razpravljali so o vprašanjih obeh klubov in sprejeli v tej zvezi tele sklepe: Poslanec Mita Dimitrijević se izključi iz članstva kluba jugoslovanske radikalne zajednice, ker je s svojim ravnanjem v finančnem odboru kršil sklepe in disciplino kluba. Poslanca Stamenko Stosiš ni več član kluba jugoslovanske radikalne zajednice. V klub pa so pristopili poslanci Luka Mijušković, Krsta Pčelaković in Danilo Radojčić. Klub jugoslovanske radikalne zajednice šteje sedaj 160 članov, s klubom skupščinske večine pa 177. Na seji so govorili poslanci Vojko Cevrkić, Ljubomir Patić, Stojan Dimitrijević in Ljubomir Božinović. Seja je bila nato prekinjena s tem, da se nadaljuje popoldne ob šestih.

Proti „Ta-Ta“

Zagreb, 13. febr. b. Danes ob 11 dopoldne je bilo v dvorani kina Balkan veliko protestno zborovanje zagrebških trgovcev proti ustanovitvi podružnice velike trgovske hiše »Ta-Ta«, ki bi naj odprla svoje prostore v Zagrebu v Račkega ul. 9.

Zborovanje je otvoril predsednik Zveze trgovcev Ivan Prpić, ki je povdaril, da vsi zagrebški trgovci in gospodarstveniki sploh najenergičnejše protestirajo proti ustanovitvi omenjene trgovske hiše. Po govoru g. Prpiča je obširno poročal o razvoju velike blagovne hiše Ta-Ta g. Stjepan Bogat, tajnik Združenja trgovcev ter orisal vso zgodovino ustanavljanje tega inozemskega podjetja.

Za njim je govoril kot predstavnik Zbornice za TOI iz Ljubljane g. Ivan Bahovec, trgovec iz Ljubljane, ki je izrazil solidarnost slovenskih trgovcev z zagrebškimi glede vprašanja ustanovitve blagovne hiše Ta-Ta. G. Bahovec je dejal: **Kar doživljajo danes zagrebški trgovci, to lahko doživimo jutri mi ljubljanski trgovci. Vsi trgovci v Ljubljani so solidarni z akcijo, ki so jo pričeli zagrebški trgovci proti nameravani ustanovitvi omenjene trgovske hiše. Mi Slovenci smo mnenja, da vi Hrvati v tem oziru rešujete tudi vprašanje slovenskih trgovcev. Mi vas bomo podpirali, od nas boste dobili popolno moralno pomoč in podporo. Vsi se zavedamo, za kaj gre in da dosežemo uspeh, hočemo delati skupaj z vami.**

Naslednji je govoril v imenu obrtnikov in Zveze hrvaških obrtnikov Slavko Meštrović, ki je dajal, da je to kapital inozemskih kapitalistov, ki se skriva za imeni domačih trgovcev. V upravi Ta-Ta se nahaja Zagrebčan dr. Meier, ravnatelj »Tekstilas«, Milan Fuchs, zastopnik trgovske hiše La Parisienne, Branko Pešić solastnik trgovine Turner i Pešić, dalje predsednik obrtne banke Lackovič in David Karlović, profesor visoke ekonomsko-komercijalne šole.

Končno je bila sprejeta resolucija, ki se v njej v glavnem zahteva sledeče:

1. Nujna sprememba uredbe o prepovedi ustanovitve trgovin velikega obsega s tem, da se za nedoločen čas prepove ustanavljanje novih velikih trgovskih hiš in da se prepove delo že obstoječim velikim trgovskim hišam pod katerimkoli imenom.

2. Sprejem definicije blagovne hiše, ki naj se po njej smatra vsaka ona trgovina, ki posluje s tremi, ali več medsebojno neserodnimi strokami. Sorodna stroka pa se ima oceniti potom najbližjega trgovskega združenja in potom trgovinskih zbornic.

3. Likvidacija obstoječih blagovnih hiš v smislu gornje definicije v roku 6 mesecev.

4. Trgovci in obrtniki mesta Zagreba opozarjajo merodajne oblasti, da je trgovska hiša Ta-Ta d. d. zahtevala v Zagrebu te dni koncesijo za delo njene podružnice v Zagrebu in jo prosijo, da ustanovitev te trgovske hiše onemogoči za vsako ceno, še preden se izvrši gornja novelizacija tozadevne uredbe o prepovedi delovanja trgovin v velikem obsegu.

Topalović napoveduje marksistično stranko

Zdaj pa bo! Delavstvo, vsaj socialistično (ne socialno!) misleče, dobi novo stranko, ki se bo menda imenovala: jugoslovanska socialistična stranka. Ustanovil, oz. obnovil jo bo njen bivši ustanovitelj oz sedanji obnovitelj dr. Živko Topalović, ki je bil do sedaj samo glavni tajnik delavskih zbornic v Belgradu in »dobro situiran gazda, koji ima vilu u Beogradu«, kakor pravi o njem »Obzor«, ki pa je odložil to mesto, da se bo mogel ves posvetiti delavcem, oz. delavskemu razredu, oz. socialistični stranki. Na shodu v Belgradu, kjer je razglasil veselo vest o obnovitvi socialistične stranke, je povedal tudi svoj program: da je za zopetno uvedbo demokratične svobode in da hrvatski nacionalisti najbolj ovirajo uresničenje tega programa. Iz teh njegovih besed in pa iz užaljene jeze, ki jo je izrazil o Hrvatski delavski zvezi (»Hrvatski radnički savez«), v kateri je bilo do sedaj organizirano hrvatsko delavstvo in ki je del splošnega hrvatskega gibanja pod vodstvom dr. Mačka in ki se že krepko pripravlja, da zavzame tudi delavske in trgovske zbornice, iz njegovega stališča do teh pojavov v delavskih vrstah torej moremo sklepati, da si je prevzel za glavno nalogo, da hrvatsko delavstvo izpelje iz dosedanje narodne skupnosti v neko razredno skupnost, kateri na čelu bo stal on, ki je razredno zelo zaveden in trden. K temu koraku ga nujno sili skrb za lastno stranko, ker brez glasov hrvatskega delavstva ne bo mogel nihče reči, da predstavlja delavstvo cele države, dr. Maček bi pa na drugi strani tudi ne mogel reči, da predstavlja hrvatski narod kot tak, ako ne bi bilo v njegovih vrstah tudi delavstvo. Tako bi dr. Ž. Topalović ubil dve muhi na en mah. Za slučaj pa, da bi se mu poizkus s stranko ne posrečil, se je zavaroval z grožnjo, da se bo pridružil tistim, ki v prvi vrsti zahtevajo zopetno uvedbo demokracije. Ker pa so s pojavom sedanje vlade, oz. JRZ na mah vsi postali demokratični, Jeftić, JNS, »poi«, »Pohorci«, od Uzunoviča do Kramerja — vsi so demokratični s parlamentarno in srbskim delom izven parlamentarne opozicije vred, bo imel ob tej priliki dovolj izbire.

* * *

Prva bitka na mongolski meji

Sinking, 13. febr. b. Uradno se poroča o podrobnosti glede najnovejšega spopada med japonskimi, mandžurskimi in mongolskimi četami pri Olohodoki. Japonski vojaki so pri omenjeni vasi naleteli na 200 mongolskih konjenikov, ki so zasedli vas. Ker vas Olohodoka pripada Mandžuriji, so mandžurske čete takoj prešle v napad ter vzele Mongolcem nekaj strojnic in celo en top. Na japonski strani so bili ubiti trije častniki in 5 vojakov, Mongolci pa so tudi imeli 8 mrtvih. Na pomoč je prišlo takoj tudi nekaj japonskih letal iz Cilikerja, ki so vas Olohodoki bombardirali.

Riga, 13. febr. TG. Sovjetska vlada računa, da bo prihodnjo spomlad izbruhnila vojna v vzhodni Sibiriji. Zaradi tega je pričela z mrzličnimi pripravami v vsej pokrajini, ki se razprostira med Bajkalskim jezerom in Vladivostokom. V smislu navodil transportnega komisarja Kaganoviča se odpremljajo tja ogromne količine vojnega materijala in hrane. Z ozirom na sovražnosti, ki bodo izbruhnile, kakor računa sovjetska vlada spomladi, si hoče v teh pokrajinah zlasti zagotoviti simpatije sibirskega ljudstva, ki naj bi jo podpiralo v slučaju vojne. Kaganovič je prejel osebno navodilo od diktatorja Stalina. Opozorjene bodo tudi države, ki so podpisale locarnski pakt, na okolnost, da bo pomoč sibirskega prebivalstva odločilno vplivalo na izlek vojne. Kaganovič je dobil tudi navodila, da prišče vse pritožbe kmetov in da jih izravna, če je mogoče. Sovjetsko mesto Čita je dobilo nalog, da z rdečo armado ne vrši več rekvizicij na področju reke Amurja in Bajkalskega jezera.

VDANI V BOŽJO VOLJO NAZNANJAMO, DA SE JE DANES PRESELIL K SVOJEMU GOSPODU NAŠ BRAT, STRIC IN SVAK, GOSPOD

LUKA ARH

DUHOVNIK IN PROFESOR

PO KRATKEM, A TEŽKEM TRPLJENJU, PREVIDEN S SVETIMI ZAKRAMENTI. PREDRAGEGA POKOJNIKA BOMO SPREMILI NA ZADNJI POTI IN GA POLOŽILI V ZAVODSKO GROBNICO NA POKOPALIŠČU V ŠT. VIDU NAD LJUBLJANO DNE 15. FEBRUARJA 1936 OB DEVETIH. SVETE MAŠE ZADUŠNICE SE BODO BRALE V ZAVODU SV. STANISLAVA, V KAMNI GORICI IN NA BOHINJSKI BELI

KAMNA GORICA, BOHINJSKA BELA, SKOPLJE, DNE 13. FEBRUARJA 1936

VALENTIN, MARIJA, JOŽICA, S. KANDIDA, BRAT IN SESTRE;
MARIJA, SVAKINJA Z OTROCI

† Profesor Luka Arh

Kar iznenada je padel, sredi dela. V ponedeljek je bil še v šoli in na izprehodu, opravil vse svoje redne posle, naslednji dan pa pred sv. mašo omagal in legel. Zdravniki so rekli: hudo je, srce odpoveduje, nevarno je. Pa kar misliti nismo mogli. Danes moramo, zakaj prof. Luka Arh leži na mrtvaškem odru. Po dveh dnevih hudega trpljenja je mirno izdihnil svojo blago dušo ob dveh popoldne dne 13. febr 1936.

Pokojni gospod profesor je bil eden izmed zaslužnih profesorjev, ki so orali ledino na prvi slovenski gimnaziji v Št. Vidu. Že v gimnaziji je predvsem ljubil slovenščino in klasične jezike; zato se je z največjim veseljem odzval povabilu nadškofa dr. Jegliča, ko je ta prosil mlade duhovnike, da bi se posvetili profesorskemu poklicu na njegovi gimnaziji. Na vseučilišču na Dunaju si je pridobil široko in temeljito izobrazbo v klasičnih jezikih, pa tudi v slovenskem in nemškem slovstvu. Ko je prišel prvič v šolo, smo se učenci nekoliko prestrašili njegove odločnosti in resnosti: trdo je šlo prve ure. Toda kmalu smo spoznali, da za to nekoliko trdo vnanjostjo bije zlato srce dobrega učitelja. Pri podajanju učne snovi je bil gospod profesor izredno jasen in natančen. Znal je vzbujati od leta do leta zmeraj večje veselje za predmete, ki jih je poučeval. Višek smo dosegli v osmi šoli pri Horacu, ki ga nam je podal s tako vnemo in ljubeznijo, da so nam ostale te ure za zmeraj v najlepšem spominu.

Pri vzgoji svojih učencev je bil prijazen in dober, toda sentimentalnosti ni poznal. Kako dobro razmerje je vladalo med njim in njegovimi učenci, nam pričajo njegovi prvi maturanti, ki so se po prvi desetletnici vsako leto zbirali okoli njega. Zadnja leta se je z veliko ljubeznijo posvetil predvsem pouku slovenščine v nižjih razredih. Bil je Slovenec z dušo in telesom, ljubil je domačo besedo tako zelo, da si bil ob tujki deležen vsaj hudega pogleda, če ne celo hude besede. Tako do dna slovensko je čutil, da mu je bila grda slovenščina skoraj osebna muka. Zato si lahko predstavljamo, kako zares je učil pri slovenskih urah. Ljubil je slovensko knjigo, bral in zasledoval vse knjižne pojave, včasih celo sam prijel za pero, saj je v mladih letih vodil celo literarno vzgojo v Mentorju. Zlasti rad je imel slovenske pesnike, ki jih je znal zelo na pamet: Prešerna, Jenka, Gregorčiča, Aškerca, Župančiča.

Tudi sicer je bil rajni gospod Luka zelo široko izobražen. Poleg slovstvene omike mu je bila zelo pri srcu glasba. Zato je z zanimanjem spremljal naš glasbeni razvoj od Försterja, ki mu je bil pevski in glasbeni učitelj v gimnazijskih letih, pa do najmlajših glasbenikov. Ob večernih urah smo večkrat slišali iz njegove sobe dovršeno igranje slovenskih cerkvenih pesmi. Njegov lepi glas, živahnost v besedi sta ga usposabljala za odličnega govornika. Rad je pomagal v dušnem pastirstvu; celo vrsto let je obiskoval ob nedeljah in praznikih bližnje župnije, kjer ga bodo ljudje ohranili v najlepšem spominu.

Svojim tovarišem je bil zvest in dober prijatelj; učenci in profesorji težko občutimo izgubo, ki nas je zadela z njegovo smrtjo. Sedaj mu je srce obnemoglo; še enkrat je vzplamtelo v silni ljubezni do življenja, potem pa obstalo in prenehalo biti za ta svet. Naj mu Bog obilno poplača njegovo delo, nas pa ogreje za iste velike vzore, ki jih je ljubil pokojnik!

† Nadučitelj Ivan Smolnikar

Šoštanj, 12. februarja.

V torek zvečer so zborovali šaleški planinci na svojem občnem zboru. Gospoda Smolnikarja, ki ni zamudil nobenega planinskega občnega zbora in sestanka, ni bilo. Zadnje tedne je vidno pešal, čeprav je pripovedoval o vseh drugih rečeh, kakor o svojih bolečinah in tegobah. Odreči se je moral svojim najljubšim opravkom. Tudi na občni zbor ga ni bilo več. Planinci, še ne sluteč najhujšega, so ga izvolili za častnega člana šaleške podružnice SPD. Takrat pa se je g. Smolnikar že poslavljal od svojih planin, Uršlje gore in Smrekovca. Dve uri nato je nehalo utripati njegovo srce.

Ivan Smolnikar je bil rojen v Celju leta 1862. Študije je končal v Mariboru, od koder je bil leta 1881. nastavljen v Zavodnje pri Šoštanju. Tu je začel in tu je končal svojo učiteljsko pot. Polnih 41 let je učiteljeval v Zavodnjem, kjer je bil sploh prvi učitelj. Prej ni bilo v Zavodnjem redne šole; mladino so poučevali duhovniki. Pred tremi leti so imeli Zavodnjčani pomembno proslavo — 50 letnico obstoja šole. Iz Šoštanja je prišel tudi g. Smolnikar. Že skoraj 60 letni možje in žene so se zbrali ob tej proslavi okrog svojega »gospoda učitelja«. Kljub starosti si je ohranil g. Smolnikar sijajen spomin. Vsakega svojega učenca je poznal, vsakemu je znal obuditi spomin na vesel in nevesel dogodek v šolski klopi. V Zavodnjem je izšolal tri generacije! Zato ni čudno, da je še kot upokojenec rad pohitel med te ljudi.

Rajni Smolnikar je bil mož vedrega značaja. Za časa službovanja se je posvetil predvsem šoli. Učitelj je bil tudi izven šolske sobe. Z ljudmi je bil vedno v najožjem stiku. L. 1922. je stopil v pokoj in se preselil v uro oddaljeni Šoštanj, kjer je bil povsod priljubljen. Smeh in dobra volja nista nikdar ugasnila na njegovem obrazu. Ugasnila tudi ni ljubezen do planin. Še kot starček je zaupal svojim nogam in obiskal Uršljo goro in Smrekovec.

Zdaj je g. Smolnikar ugasnil, spomin nanj pa bo ostal!

Pri ljudeh, ki jih pogosto nadleguje zapeka, vsled česar imajo vrenje v želodcu in črevih, pospešuje se temeljito čiščenje celokupnih prebavil s časo naravne

Franz-Josefove

grenke vode, zaužite zjutraj na tešče. Z uporabo **Franz-Josef-ove** grenke vode se naglo odstranja belina z jezika, ki se nakopiči vsled zapeke, obenem se pa doseza tudi boljši tek. Ogl. reg. S. br. 7047/35.

Stanovanjske odpovedi

Ljubljana, 13. februarja

Reporter, zanimajoč se za stanovanjske prilike v mestu, je skušal dobiti podatke o vzrokih stanovanjskih odpovedi najemnikom. Obiskal je več najemnikov in tudi hišnih gospodarjev, skušal pa je dobiti še druge točne podatke. Nad vse značilen je pojav, da so začeli odpovedovati stanovanja gospodarjem tudi najemniki. Ti slučaji se množe. V prvi vrsti so uradniki primorani iskati cenejša, zato manj komodna in manj zdrava stanovanja, ker ne morejo zaradi skrčenih prejemkov plačevati dragih najemnin. Tako je neki najemnik-uradnik odpovedal stanovanje z lakoničnim razlogom: »Odpovedujem stanovanje, ker je predrago. Ne zmorem zaradi nižjih dohodkov.« Neki najemnik je odpovedal stanovanje in navajal: »Stanovanje je zaradi vlage zdravju škodljivo ter se moram zato poslužiti dejočila § 1117 obč. dr. zak.« Sodnik pa je to odpoved zavrnil, ker je bilo stanovanje odpovedano na 1 mesec, ko je bila nasprotno dogovorjena trimesečna odpoved. Tega roka bi se moral odpovedovalec držati. Vlaga je irelevanten razlog.

Največ odstotkov pri odpovedih tvoja odpovedi zaradi neplačane in neredno plačane najemnine. Mnogi gospodarji se točno drže plačilnega dneva. Kakor hitro ni plačila ob roku, že hite na sodišče. To so sitneži, kajti dostikrat v današnjih stiskah dobri in pošteni najemniki ne prejemajo redno svojih dohodkov. So pa tudi taki gospodarji, ki imajo potrpljenje in usmiljenje z najemniki, ki so prišli ne po svoji krivdi, marveč zaradi brezposelnosti in drugih gospodarskih neprilik v stiske, da niso mogli po več mesecev poravnati mesečne najemnine. Mnogi so v zaostankih za pol leta in za celo leto, a gospodarji so jih trpeli. Neki gospodar je odpovedal siromašni družini priprosto stanovanje, navajajoč: »Ker je bojazen, da se zanese mrčes v hišo. Pripeljala je nesnažno opravo in takoj sem odpovedal.«

Prav mnogo delavnic, obrtniških in trgovskih lokalov je odpovedanih za maj. Nekemu obrtniku je bilo odpovedano, češ, da »delavnice ne vporablja izključno v prave namene.« Baje je obrtnik v delavnici tudi prenočeval. Prava slika, kakšna revščina tare našega obrtnika!

Mnoge bo pač zanimal ta-le slučaj. Lastnica gostilne je odpovedala najemniku lokale za »takoj« iz razloga, da neredno plačuje. Med obema je bila sklenjena pogodba, da velja 6 mesečna odpoved, določena pa je bila nekaka izredna odpoved za primer neplačila in sicer »odpoved za takoj«. Sodnik je to odpoved zavrnil. Utemeljil je zavrnitev, da tak odpovedni rok »takoj« ni v smislu določil obč. drž. zak. nikak odpovedni rok, ker ne vsebuje nikakega določenega časa in se zato ne more vpoštevati kot določen rok.

Pri okrajnem sodišču je bilo letos do včeraj podanih nad 200 stanovanjskih odpovedi, ki se večjidel nanašajo na mala stanovanja in obratne lokale. Za marec je bilo 78, april 22, maj 67 in za februar 37 odpovedi, proti katerim ni bilo mnogo ugovorov.

Kaj bodo letos v Ljubljani gradili?

Ljubljana, 13. februarja.

Sedaj je na tleh sneg, v zraku mraz. Stavbinski delavci pa skoraj z grozo gledajo, kako se jim za ta mesec zmanjšujejo priložnosti dela in zaslužka. Semintja na kakšni stavbi, ki je bila lani začeta ter čez zimo za silo pokrita, še opravljajo kakšna notranja dela, toda tudi te ovira mraz. Glavno upanje stavbinskega delavstva je obrnjeno na pomlad, ko se stavbena sezona razmahne.

Pri pončenih smo povpraševali, kakšne izglede ima letošnja stavbna sezona v Ljubljani. Odgovori niso bili niti obupajoči niti preveč upajoči. Napovedana so sicer nekatera javna dela in zasebne gradnje, toda to, kar je doslej dokončno sklenjeno, je bore malo.

Vloženih je na primer na mestnem magistratu nekaj prošenj za stavbna dovoljenja, toda samo za mala poslopja, adaptacije, pritlične in visokopritlične hiše ter le za nekaj enonadstropnih hiš. Ni še znano, ali bo podjetje Dukič nadaljevalo z zazidavo svojega bloka med Dunajsko cesto, Gajevo in Puharjevo ulico. Kar je to podjetje doslej že zazidalo je zares hvalevredno in le želeti bi bilo, ako bi tudi letos postavilo vsaj eno ali dve poslopji, ki sta že v načrtu.

Pokojninski zavod je v dvomu kaj naj letos zgradi. Za svoje člane in zavarovance namerava preskrbeti primerna stanovanja, ni se pa še odločil, ali naj zgradi več hišic v odprtem sistemu (seveda z vrtički) ali pa naj zgradi eno samo večjo stanovanjsko hišo v mestnem pomeriju. Ponujajo mu več stavbišč za tako hišo, ki bi morda bila bolj racionalna, za zavarovance pa bi se v teku časa nemara izkazale enostanovanjske hišice bolj praktične in bolj primerne.

Važna bodo tudi pogajanja, ki jih bodo najbrž že letos vodili mestna občina ljubljanska, banovina, Pokojninski zavod in država za zgraditev nove občinske bolnišnice v Ljubljani. Vsi ti štirje činitelji so zainteresirani na gradnji nove občinske bolnišnice. Kje bi ta bolnišnica stala, zaenkrat še nihče ne ve. V poštev prihajajo razna posestva, tako travniki Čadovega posestva pod Rožnikom, ki so zasebna last, prav tako Kolmanov gradič pod Rožnikom, ki je namenjen javnim ustanovam ter še nekatera druga zemljišča, vendar pa pravih stavbišč za novo bolnišnico v najbližji okolici Ljubljane prav za prav že več ni. Občina na vsak način letos otvori bolnišnico s 70 do 80 posteljami; kje, tudi še ni končno znano. Prihodnje leto pa mora občina že zidati svojo lastno bolnišnico, ako je ne prične že letos.

Verjetno je, da prične že letos zidati banka Slavija v Ljubljani svoje reprezentativno poslopje. Banka Slavija se je svojčas pogajala s podjetjem Dukič, vendar ta pogajanja doslej še niso zaključena. O tem načrtu tudi ne moremo končno in defenitivno poročati.

Javnih del bo letos v Ljubljani, kolikor nam je zaenkrat znano, bolj malo. V gradbenem sporedu je gradnja univerzitetne knjižnice. Naši bralci so itak poučeni, kakšne ovire lete tej gradnji pod noge, pa ne samo z juga, temveč tudi z domačih tal.

Letos bo mestna občina gradila zbiralni kanal na levem bregu Ljubljanice od Trnovega čez Gradaščico do spoja s kanalom na Krakovskem nasipu. Kanal bo dolg 380 do 450 metrov. Nadaljevala se bo tudi regulacija Ljubljanice. Tvrdka Dukič je obvezana, da te delo dovrši do jeseni letošnjega leta. Enako se bo nadaljevala regulacija Malega grabna. V načrtu so tudi dela za vso kanalizacijo v Šiški, te je za stranske kanale, ki bi vodili v glavni zbiralni kanal, in enako kanalizacija Bežigrada. Kanalizacija Šiške bi veljala 3 do 4 milijone dinarjev, kanalizacija Bežigrada pa zaenkrat 200.000 din. Tega denarja seveda mestna občina nima in bi mogla delo izvršiti le, ako bi se našlo kako podjetje, ki bi moglo počakati na izplačilo nekaj let, občina pa bi vnesla anuitete v svoj proračun.

Tlakovalni program za Ljubljano zaenkrat še ni izdelan, ker je odvisen od mestnega proračuna. V načrtu so pripravljena tlakovalna dela za razne ulice, v koliko pa bo mogla mestna občina te načrte izvesti, je še vprašanje.

Mestna občina sama ima s svojimi uradi dovolj težkoč in prav sedaj, ko je bila ustvarjena Velika Ljubljana, se je pokazala v še večji meri napaka prejšnjih rodov, da nisc dovolj skrbeli za uradne prostore. Vsi mestni uradi imajo skoraj podvojeno delo, še več ga bodo imeli po 15. februarju, zlasti pa po 1. aprilu, ko preidejo vse funkcije okoliških občin na mestno občino. Saj ima samo mestni gradbeni urad sedaj podvojeno delo ter računa, da bo mesto dosedanjih 350 gradbenih ogledov imel v bodoče najmanj 600. Sredina mesta se namreč ne razvija s tako naglico, ker je že vse skoraj zazidano, zato pa tembolj čilo in živahno zidajo v priključenih občinah. Samo povprečna zračna črta zazidanega ozemlja ljubljanske mestne občine znaša sedaj okoli 15 km, teritorij pa je tudi podvojen. Cestno omrežje Ljubljane je s priključitvijo okoliških občin narastlo za skokaj 100 km na približno 300 km. Idila nekdanjega srednjega mesta Ljubljane se izgublja in Velika Ljubljana stoji pred novimi težavnimi nalogami velikega mesta, ki jih bo treba premagati, četudi s skrajnim naporom.

Novomeški občinski proračun

Novo mesto, 13. februarja.

Na zadnji občinski seji je bil sprejet proračun za leto 1936-37. Dohodki so proračunani na 1.15 milj. Din, izdatki pa na 1.51 milj. Primanjkljaj se krije s tem, da se odgodi odplačilo dolga Mestni hranilnici v znesku 200.000 Din, ter se plačajo le obresti. Za drugo kritje pa se bo skušalo dobiti še druge vire. Iz proračuna je črtana tudi postavka 100.000 Din za zgradbo hodnika za pešce proti postaji ter bo občina za zgradbo tega hodnika naprosila bansko upravo za podporo. Med dohodke so všteti tudi 65% občinske doklade na vse neposredne davke ter uvoznine od goved in sicer od goveda na 1 leto starega 50 Din, pod 1 leto starosti pa 30 Din, od drobnice 10 Din in od vsakih 100 kg uvoženega mesa 200 Din.

Novice iz Posavja

Krško, 12. februarja.

Da bo po našem Posavju prav kmalu zasvetila elektrika, tako se sliši. Stari pa odkimavajo z glavo rekoč: bože, nekoč, a nam bo prej zasvetila božja elektrika na drugem svetu, kjer ne bo nobenih tozadevnih konferenc, kakor so v našem Posavju. Pa je res že skrajni čas, sicer se bomo polagoma vsi zgubili v temi. Dobro je, da v naše Krško ne zahaja preveč tujcev, sicer bi se divili nad našo naprednostjo. Preveč udobno pa res ni, ako mora človek v temi zaviti po ulicah krškega mesta in paziti, da si kje ob kakem vogalu ne razbije nosu. Pa ker nam obetajo elektriko, bo gotovo kmalu boljše. Še sosednji Videmčani bodo veseli. Pa ti so toliko na boljšem, ker imajo eno svetiljko sredi vasi, ki jo vsako leto enkrat prižgejo. Lansko leto so jo pa iz same gole varčnosti pozabili prižgati in je na sveto noč vladala po vsem Vidmu babilonska tema. V Vidmu se dogajajo sploh čudovite stvari. Cesta na pokopališče je bila nekaj časa v tako sijajnem stanju, da bi ubogi Videmčani kmalu morali nositi svoje rajne na sosednja pokopališča. Pa so se menda tega ustrašili in cesto sedaj pridno popravljajo. Tako bodo pa zaenkrat še vsi Videmčani pokopani na lastnih domačih tleh.

Kakih posebnih novic pa iz našega Posavja ni. Aršiče in Brežice se mislijo duhovno pomladiti. V obeh krajih se bo te dni vršil sveti misijon. Vodili ga bodo o. o. jezuiti in lazaristi. Da bi le obrodil veliko sadu in prinesel katoliški preporod vsem Posavčanom.

Gospodarska kriza se tudi pri nas ne kaže v najlepši luči. Vina smo pa preteklo leto dosti pridelali in ga veliko tudi že prodali. Normalna cena je 3 do 4 din za liter. Marsikatera gostilna bo odslej za daljšo dobo zatočena z našimi vini. Glede nove letine pa je vladala bojazen. Mila zima našim ljudem ni napravila preveč dobre volje. Tako smo pa sedaj veseli mraza.

Razdelitev občine Kočevje-okolica

Kakor v več krajih dravski banovine, tako je tudi pri nas bivši režim gospodaril in mesaril kakor mu je boljše kazalo. Proti volji tisoč volilcev je vrgle tri občine v en lonec, katerega so postavili v obliki občinske uprave v sredino mesta Kočevje, kjer nam kuhajo in servirajo občinsko godlo. Silno nezadovoljstvo prebivalstva je razumljivo, saj so nam zaradi pregrupacije občine zvišali občinsko doklado od 20 na 85 odstotkov.

Bivše tri občine so vzdrževale občinske uprave z letnimi 28 tisoč din, sedanja birokratična občina pa porabi letno nad 60 tisoč dinarjev za samo upravo, či bi se pa občina tako organizirala, kakor se zahteva, bi pa porabila 80 tisoč din ali 100 odstotkov letnega proračuna.

Vsak posestnik, če postavi le najmanjši hlev, bo najprej preračunal, koliko bo stavba stala, pri pregrupaciji občine se pa na vse to ni ozirilo, akoravno je bilo prizadetih 900 davkoplačevalcev.

Vse utemeljene prošnje, ki so jih pošiljali bivši vladi, odnosno ministrstvu notranjih zadev, so ostale glas vpijočega v puščavi, šele sedanja vlada je upoštevala ljudsko voljo in nam poslala meseca septembra okrožnico, da ljudstvo svobodno izrazi svojo voljo, in kakor smo poučeni od našega voditelja gospoda notranjega ministra dr. Korošca, se bo predlog volivcev upošteval.

Osnutek, kakor seznam z 80% volilnih upravičencev novoustanovljenih občin, smo poslali po službenem potu na merodajna mesta in trdno upamo, da nam bo vlada te prošnje ugodno rešila. Sestavili smo občine tako, da odgovarja gospodarskim prilikam in finančnim težkočam.

1. Združita naj se občini Livold in Zajčjepolje, ko imata skupno šolo in skupno faro, vse štiri vasi ležijo ob banovinski cesti in težijo proti Kočevju. Uprava te občine bi stala letno 6000 din, upravljal bi jo z lahkoto 1 tajnik.

2. Občina Željne s sedežem v Šalka vasi ima v svojem območju rudniško centralo TPD in šest vasi, njena uprava bi stala letno 12 tisoč dinarjev, ima svoj občinski dom, 6 velikih lokalov, ki stoje prazni in 1½ km od mesta Kočevje, občina pa plačuje v mestu za občinski urad drago najemnino.

3. Občini Stara cerkev s sedežem v Stari cerkvi se pridruži občina Mala gora, eventualno tudi občina Polom, ki imata skupno faro in šolo z vasjo Mala gora, uprava te občine bi veljala letno 15 tisoč dinarjev.

Da občine ne bi bile premajhne, smo jih združili tako, da odgovarja vsem zahtevam prebivalstva, in bomo z gospodarskega stališča prihranili 40.000 din letno, ker bi nove občine trošile skupno 50% manj, kakor tros' sedanja občina sama. Imamo prosta stanovanja in prosto kurjavo za urade, poleg tega je tudi uslužbenstvo veliko ceneje kakor v mestu Kočevje.

V na ta način sestavljenih občinah bi se znižala občinska doklada za 20 odstotkov in upamo, da bo vlada to našo upravičeno zahtevo tudi upoštevala.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec **kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.**

Poštnega sleparja so razkrinkali

Ne piše se Beno Alter, ampak August Šabec iz Limbuša pri Mariboru

Maribor, 13. februarja.

Incognito premetenega poštnega sleparja, ki je opeharil mariborsko pošto za 15.000 din ni dolgo trajal, že takoj skraja so na policiji dvomili, da se piše Beno Alter, kot je zatrjeval in da je doma iz Celja. Poizvedbe v Celju in drugod so bile negativne. Zato se je policija potem poslužila edinega sredstva, ki je pomagalo. Razmnožila je slike in prstne odtise dozdevnega Bena Alterja ter jih razposlala vsem v poštev prihajajočim policijskim uradom. Iz Zagreba je te dni prispelo poročilo, da predstavlja slika najbrž nekega Avgusta Šabeca iz Limbuša pri Mariboru. Danes je policija zaslišala nekatere osebe, ki tega Šabeca poznajo, med njimi tudi njegovo ženo, ki je delavka v neki mariborski tovarni. Vse — tudi žena — so izjavile, da predstavlja Alterjeva slika v resnici Avgusta Šabeca. Avgust Šabec je star 34 let in je sin upokojenega učitelja Šabca v Limbušu. Rodom je iz Idrije ter je bil po poklicu zasebni uradnik. Zašel je že v mladosti na kriva pota ter je bil l. 1925. od ljubljanskega okrožnega sodišča obsojen na tri leta prisilnega dela, ki jih je prebil v Gradiški. Znan je tudi njegov fingirani roparski napad pred 4 leti, pri katerem se je v studeniškem gozdu sam obstrelil v glavo, da bi dobil kot žrtev neznanih roparjev visoko odškodnino od zavarovalnice. Šabec je oženjen. Njegova žena živi v Mariboru kot tovarniška delavka. Zadnjič ga je videla pred božičem. Potem, ko je izvršil sleparijo, si je kupil očala in jih nosil, da bi ga znanci težje spoznali. V Mariboru ga je poznalo veliko ljudi, v Limbušu, kjer se je dolgo zadrževal pri starših, pa je bil splošno znan. Zaenkrat pa še ni rešena uganka, zakaj si je pri aretaciji nadel krivo ime ter je dosledno vztrajal, da se piše Beno Alter. Morda je hotel prihraniti sramoto svojim poštenim staršem in samemu sebi, da bi po prihodu iz zapora lažje prišel spet med ljudi. Zaradi čuječnosti policije se mu to sedaj ni posrečilo.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Novosti:

Briefe in den Karmel. 279 str. vez. 68 din. **Das römische Martyrologium** 424 str., vez. 98 dinarjev. Fiedler: **Das andere Reich.** Zeitgemässe Gedanken zu den Sonn- und Festtags-Episteln. 207 str. vez. 70 din. Kalan: **Die Welt für Christus!** 180 str., nevez. 40 din. Meisner: **Katholische Wirklichkeit.** 80 str., nevez. 26 din. Pius XI.: **Rundschreiben über das katholische Priestertum.** 89 str., nevez. 19 din. Schmaing: **Der Tag des Herrn.** Lesungen zur Vorbereitung auf den Sonntag und die Sonntagsmesse. 300 str., nevez. 41 din. Siepe: **Nachahmung Mariens und goldene Bulle.** Predigtentwürfe für Marianische Kongregationen. 160 str., nevez. 37 din. Striewe: **Die Feinde Jesu in seiner Passion.** Fastenpredigten und zeitgemässe Betrachtungen. 80 str., nevez. 28 din. Vonier-Schmidt: **Christianus.** Das Bild vom katholischen Menschen. 190 str., nevez. 34 din. Vonier-Ellerhorst: **Die Persönlichkeit Christi.** 206 str. vez. 34 din.

Drobne novice

Koledar

Petek, 14. februarja: Valentin (Zdravko) mučenec; Ivana Valoiška

Novi grobovi

† **V Ljubljani** so umrli: gospod Ivan Prek, zasebni uradnik. Pogreb bo v soboto ob pol 15. popoldne. — Gospod Anton Majcen, upokojeni železničar. Pokopali ga bodo v petek ob 14. popoldne. — Gospa Jelka Brajer Rapotec, vdova po državnem oficijalu. Pogreb bo danes ob 4. popoldne. Naj v miru počivajo! Žalujočim naše gskreno sožalje!

† **V Laškem** je umrla gospa Marija Šeško, mati notarske uradnice v Mariboru, gospodične Roze Šeško. Blago pokojnico bodo položili danes v Laškem k večnemu počitku. Naj počivajo. Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne vesti

= **Promocija.** Danes dopoldne bo na ljubljanski univerzi promoviran za dokorja filozofije g. prof. Tine Debeljak, urednik »Slovenca«. Promoviran bo na osnovi disertacije Reymontovi Kmetje v luči književne kritike. Dragemu uredniškemu tovarišu k promociji prav iskreno čestitamo!

= **Iz sodne službe.** Na okrajno sodišče na Brdu je premeščen izprašani sodniški pripravnik Košenina Karel, dosedaj na okrožnem sodišču v Mariboru, na okrajno sodišče v Ptuj pa Škarabot Miro, izprašani pripravnik okr. sodišča v Mariboru.

= **Zdravniška imenovanja.** Za uradnega zdravnika v banovinskem zdravilišču v Rogaški Slatini je imenovan dr. Rudolf Leskovar. — Za zdravnika združene zdravstvene občine Dobrovnik v Slovenski Krajini je postavljen dr. Jerko Goršič. — Za zdravnika združene zdravstvene občine Št. Ilj v Slov. goricah je postavljen dr. Maksim Sevšek.

= **Imenovanje v banovinski službi.** V banovinsko službo je sprejet kot dnevničar zvaničnik pri banovinskem zdravilišču Rogaška Slatina Vinko Snoj.

TEL. 22-21 **KINO UNION** TEL. 22-21

Danes premiera! Sloviti koncertni in radijski tenor

JOSEPH SCHMIDT poje v filmu

„ZVOKI MLADOSTI"

Za smeh in zabavo skrbi SZÖKE SZAKALL

Predstave ob 16, 19·15 in 21·15 uri

— **Razrešena uprava in občinski odbor občine Škofja Loka.** Ban dravske banovine g. dr Marko Natlačen je razrešil celokupno upravo občine Škofja Loka zaradi ugotovljenih neredn ostí pri izvrševanju občinskih poslov. Razrešen je tudi celotni občinski odbor.

— **Občni zbor Društva brezposelnih profesorskih kandidatov** bo 16. februarja 1936 ob 10. dopoldne na II. deški meščanski šoli v Beethovnovi ulici 7, pritličje, desno. Vse diplomirane filozofe, zlasti pa one, ki stanujejo v Ljubljani, vljudno vabimo, da se udeleže občnega zbora. Saj nas je dovolj, zaenkrat nic manj kot sto. — Odbor DBPK.

— **Kdo bo glavni obratni zaupnik tovarne Titan v Kamniku.** Dne 25. januarja so se vršile volitve obratnih zaupnikov v tovarni Titan v Kamniku z naslednjim rezultatom: rdeča lista je dobila tri zaupnike, dočim je beli listi (JSZ) le nekaj glasov manjkalo, da ni dobila štirih zaupnikov. Sklican je bil sestanek zaupnikov obeh list za izvolitev glavnega obratnega zaupnika, ki se je vršil v navzočnosti člana tovarniške uprave. Sestanek se je vršil tri dni po volitvah, toda ker ni prišlo do sporazuma zaradi nepravilnega tolmačenja pravilnika od strani rdečih, so se zaupniki liste JSZ s protestom odstranili. Zaupniki rdečih so skupno s članom tov. uprave izvolili glavnega obratnega zaupnika, nakar so sestavili zapisnik, da se sporazumno z mandatarji obeh list izvoli za glavnega zaupnika g. Semič Jure. Ta zapisnik so vsi navzoči podpisali in poslali Delavski zbornici v Ljubljani. Za to nepravilnost so zvedeli člani JSZ, ki so takoj vložili dobro utemeljeno pritožbo na inspekcijo dela ter na kr. bansko upravo v Ljubljani. Pričakuje se, da bo te dni potrjen nosilec liste JSZ, kateri uživa ugled in vsestransko zaupanje v imenovani tovarni in je tudi pri volitvah dobil absolutno večino.

— **Občina Velike Lašče** opozarja vse interesente, da bo vsakoletni veliki živinski in kramarski sejem letos dne 24. februarja.

— **Nova knjiga:** Sienkiewicz, Križarji — roman, II. del (Ljudska knjižnica), nevezan 64 Din, vezan 80 Din, je ravnokar izšel in se dobi pri založnici Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani ter ostalih knjigarnah.

— **Zanimivo predavanje.** Opozarjamo na predavanje, ki ga bo imel dne 14. t. m. g. asistent na zagrebški univerzi dr. A. Režek v zagrebškem radiu in ki ga bo prenašala tudi ljubljanska radio postaja. Predavanje ima naslov: »O najstarejši kemični analizi mineralne vode v naši državi.«

— **Razdejanje po viharju v Olševku.** Pred kratkim smo brali o razdejanju, ki ga je povzročil vihar v prijaznem Preddvoru, prizanesel pa tudi ni sosednjemu Olševku. Zalostni sledovi se kažejo na cerkveni strehi, odkoder je padala opeka in pločevina; vse polno opeke leži na pokopališču; mnogo so trpele tudi strehe vaščanov. V gozdu izgleda, kakor bi tu divjala vojna. Koliko škode imajo tu Oleševčani in cerkev! Poleg sedanje krize še tak udarec. Če bodo merodajne oblasti priskočile na pomoč s podporami, je tudi ta prijazni gorski kot vreden teh.

— **Občni zbor Osrednjega društva SPD v Ljubljani** bo v četrtek dne 27. februarja 1936 ob 20. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Dnevni red: Poročilo predsednika, poročila tajnika, poročilo gospodarja — obračun za leto 1935, poročilo računskih preglednikov, proračun, volitev predsednika in 14 odbornikov za triletno posiovno dobo v smislu § 21. društvenih pravil, volitev delegatov za skupščino, samostojni predlogi (v smislu § 17. društvenih pravil morajo biti predloženi Osrednjemu odboru vsaj osem dni pred občnim zborom, t. j. najkasneje do 19. februarja 1936, da se more o njih razpravljati na občnem zboru), slučajnosti. V smislu § 15 društvenih pravil je občni zbor sklepčen, ako je navzočih 100 članov, po preteku pol ure pa neglede na to število. Pismena poročila so članom na razpolago v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti od 20. t. m. dalje. Osrednji odbor SPD.

— **Ni bil aretiran.** Zadnji »Ponedeljski Slovenec« je poročal, da je bil v Trstu med drugimi aretiran tudi zobozdravnik dr. Sardoč. Kakor smo zvedeli, dr. Dorče Sardoč ni bil aretiran.

— **Preiskava o umoru Penkove.** Kazenska preiskava o umoru zasebnice 57 letne M. Penkove, ki je stanovala na Podrečju pri Domžalah in katere truplo so našli privezano na kol in zraven z žico na kamen v potoku Rači, je v bistvenih obrisih končana. Državni tožilec dr. Fellaher je začel sestavljati obtožnico proti osumljencem, ki bo zelo obširna in temelji zgolj na indicih. Kdaj bo razpisana pred velikim senatom glavna obravnava, za enkrat še ni mogoče napovedati.

— **Požig — strankarsko maščevanje.** Z raznimi sredstvi skušajo nasprotniki osmešiti in omalovaževati zadnjo lepo zmago JRZ v občini Tomišelj, kjer so sicer imeli nasprotniki od nekdaj velik vpliv. Znano nam je, s kakšnimi terorističnimi sredstvi so si hoteli pri občinskih volitvah izvojevati zmago. Pristašem JRZ so grozili z vsemi možnimi sredstvi med temi tudi s požigi. Pred volitvami dne 19. januarja, je eden somišljenikov JRZ posestnik Josip Lipovec v Tomišlju, dobil grozilno pismo, da mu bodo zažgali kozolec. V noči na četrtek je pričel kozolec Josipa Lipovca res goreti toda ogenj se je razširil tudi na kozolec sosednjega posestnika Petelina, ki je ob občinskih volitvah najbolj živahno deloval proti listi JRZ. Oba posestnika, da si politična nasprotnika, trpita veliko škodo, ki najbolj jasno dokazuje, kam seže strupeno strankarsko sovraštvo, kakor ga goje nasprotniki JRZ v naših vaseh.

— **Tatvine v Kamniku.** V zgradbi, ki jo je kupilo prostov gasilno društvo v Kamniku od g. Stareta Karla za zasilno ambulanco, so bili v nekem prostoru shranjeni razni stari predmeti. Trije podjetni tatovi so to zavohali in takoj skovali načrt, kako bi spravili vse to v denar. V tem prostoru je bila precejšnja množina starega železa in moško kolo, last mehanika g. Božiča Rajka. Tatovi so vse skup ukradli. Iz neke sosedne zgradbe pa so odnesli tudi žago cirkularko s pogonskim jermenom. Nato so se tatiči preselili in nadaljevali svoje tatinsko delo v Mekinjah v vili »Diana«, ki je last kopališke družbe. Tam so pobrali vse medeninaste pipe in drugo. Nadstražniku g. Pogačarju je uspelo, da je tatove zalotil. Vodja te tolpe je neznana kam pobegnil. Za njim je izdana tiralica.

— **Nesreča pri delu.** V Zagorju ob Savi je 32 letni brezposelni rudar Jože Zupan pomagal pri skladanju lesa. Med delom je padel ter si zlomil levo roko. Prepeljan je bil v ljubljansko bolnišnico.

Ljubljana

⊙ **Proslava obletnice kronanja papeža Pija XI.** V nedeljo, dne 16. t. m. ob pol 12 priredi AZ v veliki dvorani »Uniona« proslavo obletnice kronanja papeža Pija XI. s sledečim sporedom: Zbor teologov: Tu es Petrus. Pozdrav predsednika AZ. Govor: Pomen papeštva za našo dobo. Simbolična igra: Ti si skala. — Povsod Boga. — Vabljeni vsi — posebna pa inteligenca.

⊙ **Armadni general pri g. banu.** Poveljnik zagrebške armije, armadni general Jurišić, se že več dni mudi v Sloveniji. Včeraj ob pol 1 je službeno obiskal g. bana dravske banovine dr. Natlačena ter se dalj časa z njim zadržal v prisrčnem razgovoru.

KINO SLOGA Telefon 27-30

Danes vesela zabava! Premiera burke

KATJA

pri kateri Vas bo do solz zabaval popularni komik **Szöke Szakall** ob 16. 19·15 in 21·15 uri.

⊙ **Jegličevci!** Vabimo Vas, da se v čim večjem številu udeležite pogreba našega dragega profesorja in tovariša Luka Arha.

⊙ **Na nocojšnjem XVII. prosvetnem večeru,** ki bo ob 8. v verandni dvorani Hotela Uniona, bomo slišali zanimivo poročilo g. prof. dr Ivana Knifica o potovanju okrog Afrike. Tvarina sama je zelo zanimiva, predavatelj je bil gotovo z lastno spretnostjo podal obiskovalcem. Nad 80 lepih skioptičnih slik nam bo pokazalo glavna mesta in pristanišča Afrike. Pa — dr Hamburg, kjer je bilo izhodišče tega svetovnega izleta. Občinstvo vljudno vabimo, da blagovoli preskrbeti vstopnice v predprodaji pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7, telefon 28—58. Sedeži po 3 din, stojišča 2 in dijaška [illegible]

⊙ **Prosvetno društvo »Ljubljana« mesto** ima drevi ob 8. v hotelu Metropol sestanek, na katerem bo predaval g. ravnatelj dr. Joža Basaj. Pridite vsi in točno!

⊙ **Kino Kodeljevo** igra danes ob 8. »Šamika v mornarici« in »Zamenjani zaročenki«.

MORSKE RIBE

velika pošiljka vseh vrst

DANES PRISPELA

Pripravi na vse načine

VINARNA KAJFEŽ — NEBOTIČNIK

⊙ **Akademija Podmladka Jadranske straže na mestni ženski realni gimnaziji** se bo vršila v nedeljo 16. t. m. ob 18 uri v dvorani Kazine pod pokroviteljstvom g. župana dr. J. Adlešiča in častnega damskega komiteja. Pester spored, bogato založen buffet, prosta zabava in Ronny bodo poskrbeli za dobro razpoloženje. Prijatelji Jadrana, pridite polnoštevilno!

⊙ **Svetovni potnik Jovanče Micić** iz Jagodine se je ukrcal v Hamburgu na potniško ladjo »Fortinbras«. Kakor smo že poročali, je imel smolo in bil aretiran skupaj z nekim defravdantom in nato izpuščen. Z njim potuje bivša plesalka Julka in neki Črnogorec, ki se je boril še proti Turkom. Trojica vzbuja povsod, kjer se pojavi, velikansko zanimanje — saj prenaša Jovanče s seboj globus, kot simbol svojega potovanja. Ladja z Jovančo je zapustila luko včeraj in se nahaja že na širokem morju. Cilj je Amerika.

⊙ **»Beli teden«** Vam nudi ugoden nakup. K. Soss, Mestni trg 18/19.

⊙ **Dva opekla otroka.** Včeraj je ljubljanska bolnišnica sprejela dva otroka, ki sta dobila zelo nevarne opekline. Triletna Mirca Ahačič, hčerka bivšega trgovca iz Kavškove ulice 5, je prevrnila nase skodelico vročega mleka ter se močno poparila po rokah. — Iz Kočevja so pripeljali v bolnišnico 5 letnega rudarjevega sinčka Alojzija Drobniča, ki se je vsedel v škaf vrelega kropa ter dobil hude opaline po vsem telesu.

⊙ **V Ljubljani ni več navijalcev cen.** Pred leti so se ljubljanski prodajalci živil dalje gostilničarji, posebno pa mesarji zelo razburjali nad policijsko kontrolo. Policija je namreč po nalogu banske uprave ugotavljala, koliko ti prodajalci prekoračujejo dopustne cene živilom. Tedaj so sledile tudi stroge kazni. Banska uprava je tudi sedaj naročila policiji, naj ugotovi morebitne prestopke dopustnih cen. Uspeh je bil prav obraten. Policijski odposlanci niso mogli dosedaj ugotoviti nik er kakšnega nedopustnega prekoračenja cen, pač pa mnogo primerov zelo ostre konkurence, ki pa seveda še dolgo ni kazniva. Ponudbe blaga na ljubljanskem živilskem trgu in v vseh lokalih, kjer dobivajo konzumenti hrano, so take številne, da o kakem navijanju cen sploh ni mogoče govoriti. Policijska poročila v tem oziru so skoraj žalostna ter se dajo strniti v en sam stavek: »V Ljubljani je dovolj hrane in poceni, samo kupci imajo premalo denarja!« Kriza, ki je najbolj zadela poljedelca, je torej v Ljubljani povsem iztrebila morda najbolj zloglasni stan — verižnikov z živili.

Maribor

□ **Diplomiran** je bil na zagrebški univerzi za gozdarskega inženjerja g. Ferdinand Fabjan. Čestitamo!

□ **Poročili** so se v Mariboru: Mlakar Alojz in Drobnak Marija, Senčar Emil in Krajšek Matilda, Ekart Ivan in Beranič Elizabeta, Viher Matej in Fluher Marija, Dobaj Friderik in Vrezner Jožefa, Regvat Jakob in Gorenc Marija, Lamut Alojz in Raner Brigita, Dekorti Rafael in Završnik Julijana. Bilo srečno!

□ **Smrt kosi.** V bolnišnici sta umrli v cvetju let zasebnica Ana Nidriht, stara 23 let in Matilda Znuderl, hčerka mizarja drž. žel., ki ji je bilo jedva 13 let. Naj počivata v miru!

□ **Spored »Ruskega večera«** v soboto v kazinski dvorani bo zelo pester. Nastopi pevski zbor »Jadrana«, tenorist zagrebške opere Manoševski, članica baleta belgrajske opere Arsenjeva, čelist prof. Šedlbauer in klavirski virtuoz prof. dr. Roman Klasinc.

□ **Razmesarjena žrtev.** Včeraj dopoldne se je vršila na Pobrežju obdukcija trupla pokojne Terezije Konrad, ki jo je mesar Knapič usmrtil predvčerajšnjim opoldne na dravskem mostu. Pokojna je dobila 8 velikih ran z nožem, vse v hrbet. Videlo se je iz razmesarjenega telesa, kako je morilec kar na slepo mahal z nožem po ubogi žrtvi. Šest ran je lažjega značaja, ena pod levo pazduho je absolutno smrtna, ker so prerezane odvodne žile, iz katerih je pokojnica izkrvavela, ena na hrbtu nad lopatico in hrbtenico pa je smrtnonevarna. Po raztelesenju je bilo truplo položeno na oder v pobreški mrtvašnici, kamor so včeraj prihajali ljudje, posebno ženske kar v trumah kropit ter so prinašale cvetje. Pogreb nesrečne žrtve bo danes popoldne ob pol 4 na pobrežkem pokopališču. Svetila ji večna luč!

□ **Mariborski derbi.** Na nogometnem polju bomo imeli v nedeljo domačo senzacijo — mariborski derbi — kakor nazivamo srečanja med SK Železničarjem in SK Rapidom. Tekma se bo vršila ob 3 popoldne na Železničarjevem igrišču ter bo gotovo ena najzanimivejših, kar jih bomo imeli v letošnji lezoni.

□ **Prosvetno društvo v Studencih** priredi v nedeljo, 16. t. m., po večernicah v samostanski dvorani zanimivo predavanje: »Sežiganje mrličev«. Predava bogoslovni profesor dr. J. Hohnjec.

□ **Domačija v plamenih.** V Lokovici je zgorelo vse imetje posestnice Jožefe Kovač. Ogenj je uničil gospodarsko poslopje s hlevi, klet in kaščo ter hišo. Zgorela je tudi ena svinja in domač pes. Škode je 60.000 Din. Zgorelo je tudi vse pohištvo najemnice Neže Fidej, ki tudi trpi znatno škodo. Orožniki so aretirali v zvezi s tem požarom tri osebe.

□ **Mariborsko in celjsko okrožje** Kmetijske družbe bo skoraj osnovano. Mariborsko okrožje bo obsegalo vse podružnice severno od Konjic, celjsko pa ostale južno od te črte do meje bivše Kranjske. Obe okrožji bosta imeli popolno samostojnost ter bosta takorekoč samo še po imenu zvezani s Kmetijsko družbo v Ljubljani.

□ **Pozor pred »pregledovalci« strelovodov.** Pred mariborskim sodiščem se je vršila včeraj zanimiva razprava. Neka tvrdka, ki gradi strelovode, je tožila več kmetov, ki niso hoteli poravnati stroškov za pregled strelovodov. Kmetje pa so dokazali, da je tvrdka zaračunala previsoke pristojbine, da so nekateri ljudje, ki nimajo niti strokovne usposobljenosti hodili po deželi ter se predstavljali kot »banovinski pregledovalci strelovodov«, ki so za svoje preglede hoteli imeti ogromne takse in tako se je morala slednjič tvrdka zadovoljiti tudi s polovico računa, katero so ji kmetje prostovoljno ponudili. V bodoče pa bi bilo umestno, da bi kmetje take »pregledovalce« kar prijavili orožnikom, banska uprava pa bi v resnici poslala svoje strokovnjake, ki naj bi izvršili pregled strelovodov zastonj ali pa za malenkostno pristojbino.

□ **Dober plen policije.** Pod tem naslovom smo v »Slovencu« z dne 31. januarja 1936 poročali, da je mariborska policija prijela 21 letnega poklicnega tatu Jožeta Ilgo, ki je dne 25. januarja 1936 vlomil v gostilno Lisjak v Mlinski ulici. V Šmartnem pri Slovenjgradcu živi kleparski pomočnik Jožef Ilgo, ki pa ni istoveten z zgoraj navedenim Jožetom Ilgom, ki je zaradi vloma zaprt, in sploh ni z njim v nobeni zvezi in tudi ne v sorodstvu. To ugotavljamo, da ne bi kdo po krivem dolžil nečastnih dejanj, ki jih je zagrešil poklicni tat Jože Ilgo v Mariboru, kleparskega pomočnika Jožeta Ilga v Šmartnem pri Slovenjgradcu, ki je znan kot pošten in neoporečen fant.

Rečica ob Savinji

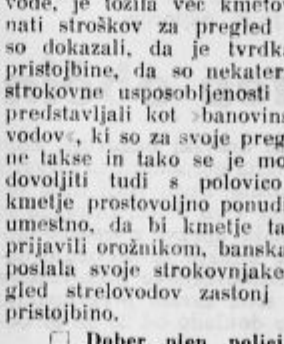

V torek smo položili pod hladno rušo posestnico First Ano iz Pobrežja. Svoje trudne oči je zatisnila v starosti 87 let. Bila je mati dvanajsterih otrok, vzorna krščanska žena, ki je z veliko ljubeznijo vzgojila dobre sinove in hčere. Bila je krstna botra prof. J. Jeraju, duhovniku Francu Jeraju, župniku in duh. svetniku g. Tratniku ter mnogoštevilnim drugim. Ob odprtem grobu se je od rajne poslovil domači župnik in duh. svetnik g. Požar, ki je pravilno poudarjal, da smo izgubili ženo, ki je bila steber cerk. žen. organizacij in ena izmed naših po duši najboljših in najplemenitejših mater. Čeprav že v visoki starosti in oddaljena od župne cerkve, nikoli ni zamudila sv. maše in skorajda sleherni dan je skozi vse življenje sprejemala sv. zakramente. To bridko izgubo bodo občutili tudi otroci, ki so bili trdno priklenjeni na vzorno mater, a v tolažbo jim naj bo, da je onemoglo mater poklical Vsemogočni, kjer bo živela vse lepše življenje, nego na tem svetu. Vsem žalujočim naše iskreno sočustvovanje.

Celje

⊙ **Proslava obletnice kronanja papeža Pija XI.** bo v nedeljo, dne 16. t. m., ob 4 popoldne v dvorani Ljudske posojilnice. Ne programu so orkestralne točke, govor Petrov prestol — temelj miru, govori g. dr. Ivo Česnik iz Ljubljane, skioptične slike in himna Povsod Boga. Občinstvu priporočamo, da si nabavi vstopnice za to proslavo v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi ali pa v »Slovenčevi« podružnici.

⊙ **Bolničarski tečaj Rdečega križa** bo od ponedeljka, dne 10. februarja, dalje v Zdravstvenem domu v Celju. K tečaju se je priglasilo že nad 60 tečajnikov obojega spola. Tečaj bo trajal dva meseca.

⊙ **Zanimivo predavanje za gasilce.** V sredo, dne 19. t. m., bo ob 20 v Gasilskem domu drugo predavanje za gasilce. Predaval bo g. ing. Dušan Rudolf, profesor na rudarski šoli v Celju o rudniških požarih, nesrečah in reševanju.

⊙ **Poročil** se je g. dr. Sveto Teofanovič, zdravnik v Topolščici, z gdč. Anico Rusovo, uradnico v Topolščici. Čestitamo.

Ptuj

Izsleden požigalec. Na svečnico zvečer je izbruhnil požar pri posestnici Neži Januš v Janževskem vrhu pri Sv. Urbanu. Zgorel je do tal kozolec poln sena, slame in listja. Domačim se je posrečilo ogenj omejiti, da se ni razširil na ostalo gospodarsko poslopje. Škoda ni velika in znaša le okrog 5000 Din. Kako je prišlo do požara, se ni moglo ugotoviti. Lastnica pa je dobila anonimno pismo, v katerem jo pisec opozarja, naj spravi gospodarsko orodje na varno, ker bo še gorelo. Januševa je izročila pismo orožnikom, ki so uvedli preiskavo in končno izsledili pisca anonimnega pisma v osebi nekega posestnika v Janževskem vrhu, ki so ga aretirali in je priznal, da je ogenj zanetil on sam, to pa iz sovraštva do Januševe. Požigalca so izročili okrajnemu sodišču v Ptuju.

Vrhnika

V torek smo položili k večnemu počitku gospoda Avgusta Pirnata, posestnika iz Verda pri Vrhniki. Bil je dober mož, skrben oče in iskren prijatelj. V upanju na ozdravljenje je iskal pomoči tudi v bolnišnici, saj je bil šele v 64. letu starosti. Kruta usoda pa mu je pretrgala nit življenja in odšel je k Bogu. — Naj v miru počiva!

Naznanila

Ljubljana

! *Simfonični koncert* pomnoženega ljubljanskega Radio-orkestra pod vodstvom dirigenta D. M. Šijanca bo v ponedeljek, dne 17. t. m. ob 20 v Filharmonični dvorani. Orkester je popolnoma pravilno sestavljen in zaseden z vsemi instrumenti, kakor jih zahtevajo dela, ki so napisana v predklasični oziroma zgodnjeklasični dobi, ki se izvajajo na našem koncertu, ter so jih napisali svetovnoznani mojstri Händl, Bach in Haydn, ter naš rojak Jurij Mihovc. Posebno opozarjamo na prvo izvedbo Bachovega klavirskega koncerta, ki gá igra ob spremljevanju orkestra konzervatorist R. Gallatia. Začetek koncerta je točno ob 20 zvečer in se vrši v Filharmonični dvorani. Da je obisk omogočen vsakomur, so cene izredno nizke, sedeži so po 10 Din, stojišča po 5 Din. Predprodaja je v Matični knjigarni.

! *Sestanek Legije koroških borcev* bo v soboto ob 8 v hotelu Miklič v spodnji dvorani. Sestanek je zelo važen radi spremembe pravil.

! *Kino Kodeljevo* danes ob 8 premijera Šamika v Mornarici, igra Šamika Kohen; kot drugi film Zamenjani zaročenci.

! *Nočno službo imajo lekarne:* mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Kometar, Vič.

Drugi kraji

Gasilci iz Cirkovcev bodo nastopili v soboto, dne 15. t. m. ob 7 zvečer na Prageršekem z zelo uspelo burko v štirih dejanjih »Dokleta je treba moža«. Sodeluje 30 oseb. V nedeljo bodo vprizorili isto igro popoldne v Slovenski Bistrici.

Celje

⊙ *Občni zbor društva »Soče«* bo 16. t. m. ob 16 v mali dvorani Narodnega doma v Celju.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA:

Petek, 14. februarja: Zaprto.
Sobota, 15. februarja: *Pesem s ceste.* Red B.
Nedelja, 16. februarja ob 15: *Trije vaški svetniki.* Izven. Globoko znižane cene od 20 Din navzdol. — Ob 20: *Tuje dete.* Izven. Znižane cene od 24 Din navzdol.

OPERA:

Petek, 14. februarja: *Plesni večer gospe Mercedes Goritz-Pavelić iz Zagreba.* Izven. Znižane cene.
Sobota, 15. februarja: *Boccaccio.* Izven. Globoko znižane cene od 24 Din navzdol.
Nedelja, 16. februarja ob 15: *Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron.* Izven. Znižane cene od 24 Din navzdol. — Ob 20: *Katarina Izmajlova.* Izven. Znižine cene od 36 Din navzdol.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 14. februarja: Zaprto.
Sobota, 15. februarja ob 20: *Ples v Savoyu.* Premijera.
Nedelja, 16. februarja ob 15: *Trafika.* Znižane cene. — Ob 20: *Majda.* Znižane cene.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Petek, 14. februarja. 11 Šolska ura: Ljubljansko predavanje (gospa dr. Slava Kristan-Lanišek). — 12 Iz Dvořakovih orkestralnih skladb (plošče). — 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Havajske kitare (plošče). — 14 Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18 Ženska ura: O ženskem studiju na ljubljanski univerzi (gospa Olga Grabor). — 18.20 Grieg: Peer Gynt I. suita (plošče). — 18.40 Delavsko zadružništvo (gosp. Češnovar Slavko). — 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30 Nacionalna ura: Najstarejša kemična analiza naših vod (dr. Režek iz Zagreba). — 20 Kar želite, to dobite (plošče po željah). — 20.30 Vesela božja pot — veseloigra po Roseggerjevi noveli (izvajajo člani Narodnega gledališča). — 21.30 Za ples in dobro voljo (plošče). — 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15 Ruski sekstet. — Konec ob 23.

Drugi programi:

Petek, 14. februarja. Belgrad: 19.30 Narodne pesmi. — 20.30 Rimski-Korsakovega simfonična suita »Scherezada«. — 21 Jarebičina igra »Čist račun«. — 21.30 Prenos iz Zagreba. — 22.25 Weberjeve skladbe. — *Zagreb:* 20 Violina. — 20.30 Klavir. — 21.15 Priredite v društva »Sklad«. — 21.45 Plošče. — 22.15 Plesna glasba. — *Dunaj:* 19.30 Humperdinckova pravljična opera »Kraljevski otroci«. — 22.35 Zabavni koncert. — 23.45 Avstrijska plesna glasba. — *Budimpešta:* 19.30 Prenos iz opere. — 22.35 Ciganska glasba. — 23.30 Plesna glasba. — *Trst—Milan:* 20.35 Pestra glasba. — 21 Simfonični koncert. — *Rim—Bari:* 20.30 Umetniški in kulturni večer. — 21.35 Pirandellova komedija. — 22.15 Plesna glasba. — *Praga:* 19.05 Wagnerjeva opera »Lohengrin«. — *Brno:* 20.20 Zabavni koncert. — 21.20 Goldmarkov violinski koncert. — 22.25 Vaška godba na pihala. — *Bratislava:* 20.05 Koncert Češke filharmonije. — *Varšava:* 20.10 Wagnerjeva opera »Lohengrin«. — *Vsa Nemčija:* 17.40 in 22.20 Prenos iz Ga-Pa. — 18 Plesi in pesmi raznih narodov. — *Berlin:* 20.10 Balada ledenih rož. — *Königsberg:* 20.15 Glasbene šale. — *Vratislava—Stuttgart:* 20.10 Prerez skozi nemške opere. — *Lipsko:* 20.10 Nemški mojstri. — *Köln:* 20.10 Vojaški koncert. — 21 Brahmsov koncert. —

Gospodarstvo

Znižajte davke našemu kmetu

Iz leta 1928 imamo zakon o neposrednih davkih, ki pa je bil kasneje večkrat izpremenjen. Med eno prvih davčnih vrst navaja ta davčni zakon, ki se je začel izvajati s 1. januarjem 1929 v vsej državi, zemljarino. Že 28. marca 1929 je bil reformiran zakon o neposrednih davkih tako, da je bila zemljarina določena na 10% katastrskega čistega donosa, dopolnilni davek za zemljarino pa se je zmanjšal od 2—17 na 2—14% itd. Z drugo novelo k zakonu o neposrednih davkih se je 18. maja 1930 dopolnilni davek za zemljarino zmanjšal nadalje na 2—8%. Poleg tega pa je bilo določeno, da se na dopolnilni davek ne smejo pobirati nobene doklade. Za davčno leto 1931 je bila zemljarina znižana od 11 na 10% in je na tem ostala tja do leta 1935.

V naslednjem podajamo po proračunih in zaključnih računih pregled plačila zemljarine do danes (v milij. dinarjih):

1930—1931	720.0	610.95
1931—1932	610.0	479.6
1932—1933	456.0	431.5
1933—1934	456.0	?
1934—1935	456.0	?
1935—1936	456.0	—
1936—1937	450.0	—

Iz tega pregleda je razvidno, da je faktični donos zemljarine že v proračunskem letu 1930—1931 znašal 100 milj. manj kot je bilo proračunano, naslednjega leta se je sicer cenitev zmanjšala, v večji meri pa se je zmanjšal donos, ki je kasneje padel celo na 431.5 milj., v dveh letih za skoro 180 milj. Din, kar se ne da primerjati z nekaterimi drugimi vrstami neposrednih davkov. Žal za kasnejša leta nimamo podatkov o faktičnem donosu zemljarine, ker se objavljajo samo skupni podatki za vse neposredne davke.

Nove izpremembe v zemljarini imamo v letu 1935. Dne 2. februarja je bila sprejeta uredba o olajšavi glede zemljarine za davčno leto 1935. Ta uredba je določila, da ostane tudi za leto 1935 osnovni davek na dohodke od zemljišč 10 odstotkov katastrskega čistega donosa; v davčno osnovo za zemljarino za to davčno leto pa se vnese kljub veljavnim zakonskim določbam katastrski čisti dohodek za njive (oranice), pa tudi za vinograde na krševitem svetu, kjer so kmetov glavni dohodek, z vrednostjo zmanjšano za 20 odstotkov. Na podlagi pravilnika smo se mogli prepričati, da so smatrali za vinograde na krševitih tleh samo vinograde v našem Primorju in da ta uredba za nas ni prišla v poštev, čeprav imamo tudi pri nas take kraje, kjer bi vinograde lahko smatrali, da so na krševitih tleh, t. j. na Dolenjskem.

Še večje olajšave pa je prinesel zakon o budžetskih dvanajstinah za dobo od avgusta 1935 do marca 1936. Ta zakon je določil v čl. 48, da se olajšanje zemljarine po uredbi št. 4200 z dne 2. februarja 1935, odobreno v tem zakonu v čl. 90, točka 8, podaljšuje tudi za davčno leto 1936 s tem, da se po čl. 1 omenjene uredbe katastrski čisti dohodek zmanjšuje za en tretjino. To pomeni, da je zmanjšanje še večje kot je bilo, in sicer od 20 odstotkov v letu 1935 na 33.33 odstotkov v l. 1936.

Ko smo priobčili lani omenjeno uredbo, smo navedli, da ceni finančni minister izpad dohodkov od zemljarine na 100 milj. Din, torej je pričakovati v letu 1936 izpada 167 milj. Din. Ugotovili smo tudi, da bo to znižanje prišlo v korist onim banovinam, kjer tvorijo pretežni del kmečke posesti njive. To nam potrjuje tudi kmetijska statistika za 1935, t. j. zadnja uradna publikacija kmetijskega ministrstva. Vso poljedelsko površino ceni v naši banovini statistika na 829.000 ha, od tega pa odpade na njive samo 314.000 ha, torej le približno 38 odstotkov, dočim znaša povprečje za vso državo nad 50 odstotkov, vso kmetijsko površino cenijo na 14,270.000 ha, od tega tvorijo njive 7,392000 ha. To pomeni, da je znižanje zemljarine prišlo bolj v korist onim pokrajinam, kjer prevladujejo v kmečki posesti njive. Tako imajo njiv: donavska banovina od 2,674.000 ha 2,116.000 ha, savska od 2,314.000 ha je njiv 1,243.000 ha in vrbaska od 1,062.000 ha je njiv 722.000 ha. V neugodnejšem položaju pa so tele banovine: vardarska od 1,998.000 ha je njiv 911.000, drinska od 1,413.000 ha je njiv 794.000 ha, zetska od 1,415.000 ha je njiv 306.000, moravska od 1,326.000 ha je njiv 723.000 ha. Toda v zetski in primorski banovini je bilo to nadoknadeno z znižanjem zemljarine za vinograde na krševitih tleh.

V zvezi s tem, da so naša izvajanja točna, moramo navesti še izjavo samega ministra za finance g. Dušana Letice, ki je letos v skupščini dne 3. febr. izjavil: Vprašanje je, zakaj je baš njiva vzeta za podlago, da se pri njej reducira zemljarina. Vzeta je bila baš zaradi Vojvodine, o kateri je bilo sedaj največ govora, zaradi Vojvodine, katero je g. poslanec Došen tu posebno omenil. Zakaj? Zato ker se njiva kot kulturna vrsta obdelave zemlje najpogosteje pojavlja v naši državi, a v Vojvodini je ona kulturna vrsta po pravilu. Zato se bo baš Vojvodina s tem znižanjem zemljarine za eno tretjino sorazmerno najbolj okoristila.« Nato je govoril še o gradbi velike ceste skozi Vojvodino, ki bo tudi zelo koristila Vojvodini.

Zanimivi so tudi podatki o katastrskem čistem dohodku, ki jih je navedel finančni minister v svojem ekspozeju za proračun 1936-1937. Katastrski čisti dohodek za 1934 je znašal 5.024.1 milj. Din. Od tega je treba odšteti 1.122.9 milj. Din za v zakonu določeno tretjino. Po tem bi znašal za njive in vinograde čisti dohodek 3.368.7 milj., ostalo pa bi še dohodka 1.655.4 milj. Din. Skupno znaša dohodek, ki prihaja v poštev za zemljarino, 3.901.2 milj. Din, od tega dohodek od njiv in vinogradov na krševitih tleh 2.245.8, ostalih 1.655.4 milj. pa od ostalih vrst zemljišč.

Posledica sankcij

Ker olajšava zemljarine za njive in nekatere vrste vinogradov ni tako občutna za Slovenijo kot za nekatere druge pokrajine v državi, je potrebno, da se zniženje zemljarine izvede enakomerno po vsej državi. Ni treba dajati olajšav samo za njive in deloma za vinograde, ampak za vse vrste posesti, od katere je plačevati zemljarino. Kajti gotovo je tudi Slovenije potrebna davčnih olajšav v isti meri kot Vojvodina, če ne še znatno bolj. Pomisliti je namreč treba, da je zaradi sankcij nastal za našega kmeta obupen položaj, ko ne more več tako vnovčevati važnega dela svoje produkcije, t. j. lesa. Na drugi strani pa za ta izpad nimamo nobenega pravega nadomestila, ki bi pomagal vzdržati našemu kmetu do boljših časov, na katere še vedno upa. To je prvi razlog, ki govori za tako zmanjšanje zemljarine, da bo od nje tudi slovenski kmet, ki mora delati sploh pod težavnejšimi pogoji kot njegov tovariš v drugih pokrajinah države, imel sorazmerno enake koristi kot bogatejši vojvodinski kmet in bodo olajšave za vse enake. Še več zahtevati bi bilo posebne olajšave za našega kmeta, za kar govori tudi naslednji razlog.

Kriza naše živinoreje

Naš kmet je v veliki meri navezan na donos svoje živinoreje, saj je Slovenija izrazito alpska pokrajina. Saj tvorijo v Sloveniji travniki in pašniki 54.4% vse kmetijske površine, v donavski pa n. pr. samo 14.8% itd. Kriza v živinorejskih pokrajinah države pa je močnejša kot v pokrajinah, kjer je predvsem razvita poljedelska produkcija. To em dokazuje predvsem indeks cen. Po zadnjih podatkih Narodne banke v januarju letos je znašal indeks rastlinskih proizvodov 83 (podlaga so cene v letu 1926 kot 100), dočim je znašal indeks cen živine in proizvodov na debelo samo 56.7 pri skupnem indeksu 71.1. To nesorazmerje med cenami rastlinskih proizvodov ter cenami živine in proizvodov traja že dalj časa, poostrilo pa se je posebno v drugi polovici lanskega leta, ko so začele naraščati cene rastlinskih proizvodov in ko so nekateri narodni gospodarji v tem dvigu videli že rešitev kmetijske krize in vseh vprašanj, ki so z njo v zvezi. V juniju 1935 je znašal indeks rastlinskih proizvodov še 60, do decembra pa je narastel že na 87.3 ter je malo popustil v januarju letos: na 87.0. Istočasno pa je od junija do decembra 1935 indeks cen živine in proizvodov narastel samo od 58.5 na 59.4, odnosno od najnižjega stanja v avgustu od 53.1 na 59.4, toda v januarju je ta indeks zopet padel na 56.7 in je s tem le malo bil višji kot povprečno zadnja leta.

Povprečni indeks je znašal za rastlinske proizvode in živino:

		rastl.	živina
Povprečno	1927	112.3	104.4
„	1928	130.1	108.6
„	1930	89.3	96.3
„	1931	74.3	72.2
„	1932	67.5	56.6
„	1933	57.2	57.1
„	1934	57.4	55.4
december	1935	83.7	59.4
Januar	1936	83.0	56.7

To pomeni, da traja kriza v živinorejskih krajih še dalje; dočim se razmere v žitorodnih pokrajinah obračajo na boljše. Tako je vedno bolj nujno potrebno, da se pomaga živinorejskim pokrajinam k boljšim cenam živine, vpošteva pa naj se njih težavnejši položaj tudi pri zemljarini, odn. sploh pri davčnih dajatvah.

Stanje Narodne banke

Dne 8. februarja je bilo stanje Narodne banke naslednje (vse v milij. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 31. januar 1936):

Aktiva: zlato v blagajnah 1.383.33 (plus 10.66), zlato v inozemstvu 87.7 (— 0.44), valute 0.28 (plus 0.15), devize 29.85 (— 0.7), skupno podlaga 1.501.16 (plus 9.64), devize izven podlage 323.8 (plus 11.3), kovani denar 374.4 (plus 15.25), posojila: menična 1.448.2 (— 6.9), lombardna 256.94 (plus 0.9), skupno posojila 1.705.1 (— 6.0), prejšnji predujmi državi 1.671.5 (plus 0.1), razna aktiva 556.7 (plus 4.6), efekti rez. fonda 115.6 (— 1.44), ostalih fondov 11.06 (— 0.23).

Pasiva: rezervni fond 133.4 (plus 0.15), bankovci v obtoku 4.867.4 (plus 19.85), drž. terjatve 13.0 (plus 2.86), žiro 664.25 (— 19.43), razni računi 837.4 (plus 27.37), skupno obveznosti po vidu 1.514.6 (plus 10.4), ooveznosti z rokom 185.3 (plus 0.35), razna pasiva 154.9 (plus 2.44).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 6.382.04 (plus 30.65), skupna podlaga s primom 1.929.0 (plus 12.3), od tega samo zlato v blagajnah s primom 1.777.6 (plus 18.7) milij. Din.

Skupno kritje je naraslo od 30.17 na 30.22, samo zlato kritje pa od 27.77 na 27.85%.

Izkaz prinaša nadaljnje nazadovanje posojil, ki so padla v teku januarja in prvih 8 dni februarja za 76.1 milij. Din, in sicer predvsem menična posojila, dočim so deloma lombardna posojila celo narasla. Stalno pa se povečuje podlaga naše emisijske banke, zlasti pa zlato v njenih blagajnah, ki je od začetka leta dalje s primom vred naraslo za 59.7 milij. Din.

*

Konkurz je otvorjen nad zapuščino po pok. Francetu Homarju in nad imovino Ivane Homar, posestnice v Kamniku, Zaprice št. 21. Konkurzni sodnik starešina Grum Josip v Kamniku, konkurzni upravitelj dr. Žvokelj Dominik, odvetnik v Kamniku. Prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Kamniku 25. februarja ob 9. Prijava terjatev do 12. marca. Ugotovitveni narok 17. marca ob 9.

Dobave: Ravnateljstvo državnega rudnika Velenje sprejema do dne 19. februarja t. l. ponudbe za dobavo mavca, karbolineja, terpentina in laka.

Licitacije: V Dravski delavnici v Ljubljani bo dne 22. februarja t. l. ofertalna licitacija za nabavo brezovih, jesenovih in bukovih trupcev in desk za čolne; dne 14. marca t. l. za nabavo raznega materijala za potrebe delavnice (razni vijaki, žeblji, železo, platno, barve itd.).

Posestniki novih hiš kot vlagatelji. Od člana Društva posestnikov novih hiš smo prejeli članek, iz katerega posnemamo: Problem posestnikov novih hiš je eden naših najvažnejših problemov. Posestniki novih hiš so predvsem mali ljudje in ne gre jih zaradi pretežkih bremen gnati na cesto. Danes je skrajni čas, da se ohranijo taka mala posestva, ki so prav za prav samo zazidane vloge. Ustvari naj se znosno razmerje med vlagatelji denarnih zavodov in med posestniki-dolžniki. Vlagatelji se sigurno ne bodo protivili znižanju obrestne mere, če vedo, da bodo vloženi kapital dobili vrnjenega z nižjimi, toda sigurnimi obrestmi. Društvo opozarja vse merodajne faktorje na resolucijo, ki je bila sprejeta na zborovanju Društva posestnikov novih hiš dne 6. oktobra 1935. Da pa bo ta resolucija primeren poudarek in opora, pa je potrebno, da se posestniki novih hiš v čimvečjem številu organizirajo v lastni organizaciji, katere edini program je rešitev vprašanja posestnika nove hiše.

Anketa o omejitvi dela velikih magazinov. V sredo, dne 12. t. m. je bila v ministrstvu trgovine in industrije anketa o omejitvi dela velikih magazinov. Pri anketi so sodelovale vse trgovinske zbornice iz države ter so podale konkretne predloge za izpremenitev uredbe od 25. oktobra 1934, ki je prepovedala poslovanje velikim magazinom. Ministrstvo trgovine in industrije bo v kratkem rešilo vprašanje meritorno.

Cene sladkorne pese. Finančni minister je imenoval komisijo, ki bo pregledala cene sladkorne pese za kampanjo 1935-36. Komisija je ugotovila, da je bila minimalna cena pese v tej sezoni 20.25, najvišja 24 Din, v prejšnji kampanji pa 16.23 in 20.63 Din za kg. Produkcija sladkorja je znašala v kampanji 1935-1936 v tovarnah: Osjek 8.095.5 tone, odkupna cena za peso 20.40 (prejšnja kampanja 16.65) Din, Ćuprija 11.754.8 tone, odkupna cena 24 (18.93) Din, Belje 9.290 ton, odk. cena 20.50 (20.23), Novi Vrbas 12.651 ton, odk. cena 22.15 (19.58) Din, Ćukarica 10.915 ton, odk. cena 21.24 (17.07) Din, Crvenka 15.148 ton, odk. cena 22.40 (18.94) Din, Stari Sivac 888 ton, odk. cena 20.25 (16.47) Din in Petrovgrad 11.516 ton, odk. cena 23.65 (20.63) Din.

Fakturiranje blaga za Nemčijo. Finančni minister je objavil odlok, po katerem se razveljavi odlok z dne 5. oktobra 1935, po katerem so se morale vse fakture za blago za Nemčijo izstavljati samo v dinarjih, dočim je bilo fakturiranje v vsaki drugi valuti prepovedano.

Dražba kožuhovine v Ljubljani se ponovi dne 9. marca t. l. Letošnja januarska dražba je zelo zadovoljivo izpadla. Da se da lovcem prilika za vnovčenje tudi tistega blaga, ki ga niso oddali za januarsko dražbo, in za prodajo novega lovskega plena, bo »Divja koža« dražbe ponovila. Blago za to dražbo »Divja koža«, Ljubljana — Velesejem, že sprejema.

Borza

Ljubljana, 13. februarja.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Amsterdama, Berlina, Bruslja, Curiha in Prage, dočim so narasli tečaji Londona in Newyorka, popustil pa je Pariz.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi ostal neizpremenjen, dočim je na zagrebški borzi popustil na 9.3350—9.4350, na belgrajski pa se je učvrstil na 9.3487—9.4487. Grški boni so notirali v Zagrebu 33.34—34.04, v Belgradu pa 33.65—34.35. Angleški funt je na naših borzah popustil na 254.20—255.80. Španska pezeta je v Zagrebu notirala 6.4050—6.5050, v Belgradu 6.70 blago.

Nemški čeki so notirali v Ljubljani 14.70 do 14.90, v Zagrebu 14.65—14.85, za ultimo februarja 14.40—14.60, za medio marca 14.25—14.45. V Belgradu so čeki notirali 14.7355—14.9855.

Za italijansko liro (valuto) so denarni zavodi plačevali 3.05—3.10, za dolar pa 50.25—50.75.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam, 100 hl. gold.	2959.22—2973.82
Berlin, 100 mark	1752.05—1765.93
Bruselj, 100 belg	733.47—738.54
Curih, 100 frankov	1424.22—1431.29
London, 1 funt	215.13—217.19
Newyork, 100 dolarjev	4283.26—4319.57
Pariz, 100 frankov	287.78—289.22
Praga, 100 kron	180.61—181.72

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.22, London 15.145, Newyork 303.25, Bruselj 51.55, Milan 24.30, Madrid 41.875, Amsterdam 207.775, Berlin 123.30, Dunaj 57.15, Stockholm 78.075, Oslo 76.075, Kopenhagen 67.625, Praga 12.69, Varšava 57.75, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.67, Buenos-Aires 0.83.875.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% invest. posojilo 75—78, agrarji 44—46, vojna škoda promptna 355—357, begluške obveznice 60—61, 8% Blerovo posojilo 81—83, 7% Blerovo posojilo 71—73, 7% posojilo Drž. hip. banke 79—81.

Zagreb. Državni papirji: vojna škoda promptna 2. 3. 4. 365 bl., begl. obv. 61 bl., dalm. agrarji 61 bl., 8% Blerovo posojilo 82.50 bl., 7% Blerovo posojilo 71.75—72.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 79.75—81.50, 7% stab. pos. 77.50—80.50. — Delnice: Priv. agrarna banka 242—245.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 78.75 den., agrarji 46 bl., voj. škoda promptna 356—356.50 (356, 355.50) 2. 4. (355.50), begluške obveznice 64.40—64.75 (65.50); 62.50 do 62.75 (62.70), 8% Blerovo posojilo 83 bl., 7% Blerovo posojilo 72.75—73 (72.75), 7% posojilo Drž. hip. banke 81 den. — Delnice: Narodna banka 6.500 den., Priv. agrarna banka 239—241 (239, 240).

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bč. 170—172.50, bč. okolica Sombor 169—170, bč ladja Tisa in Begej 174—176, slav. in srem. 171—173, ban. 170—174. — Oves, ječmen, fižol in otrobi neizpremenjeno. — Riž in krompir ne notirata. — Koruza bč in srem. 113 do 114, ban. 112—113, bč in srem bela 123—125. — Moka bč in ban. 0g 0gg 250—270, št. 2 230 do 250, št. 5 210—230, št. 6 190—210, št. 7 160—170, št. 8 107.50—112.50; srem. in slav. 0g in 0gg 245 do 255, št. 2 225—235, št. 5 205—215, št. 6 185—195, št. 7 155—165, št. 8 107.50—112.50. — Tendenca omahujoča, promet srednji.

Hrvaški kmetje ne dajo zastonj svoje živine.

V sredo je bil v Zagrebu običajni živinski sejem, na katerega pa kmetje niso prignali toliko živine kot običajno, pa tudi blaga niso ponujali po nizkih cenah. Podobne vesti prihajajo tudi z ostalih sejmov.

Hrvaški kmetje so se namreč dogovorili, da ne bodo več prodajali pod ceno svoje živine. Veliko število onih kmetov, ki jim ni baš velika potreba, sploh ni prišlo s svojo živino na sejem. Drugi pa, ki so prišli, so se doma dogovorili, da ne bodo prodajali živine skoro zastonj. Kajti pravijo, da so cene mesa v mestih ostale skoro neizpremenjene, dočim kmet skoro nič ne dobi za svojo živino. Seveda so radi tega trgovci in prekupci zelo iznenadeni, pa so morali vendar pristati na višje cene. Posamezni trgovci so plačevali na sejmu vole tudi po 4.50 Din za kg žive teže, dočim so na zadnjem sejmu plačevali po 3 Din za kg. Položaj je bil tako nenavaden, da je policija nekaj ljudi celo aretirala, vendar jih je takoj izpustila, ker ni bilo razloga za uradovanje.

Kulturni obzornik

Slovenska študija o „Kmetih“

(Tine Debeljak: Reymontovi »Kmetje« v luči književne kritike. Inavguralna disertacija. V Ljubljani, 1936. 111 str.)

Obširno zasnovana študija je jasno razdeljena na tri dele. Prvi govori na sploh o Reymontu, prinaša biografski materijal o njem in zasleduje postanek »Kmetov«. Drugi poroča o odzivu, ki so ga »Kmetje« doživeli med kritičnim domačim poljskim in inozemskim, literarno interesiranim občinstvom. Dočim sta prva dva dela — res da kritičen — toda vendarle referat o referatih, se je pisec v tretjem delu lotil »Kmetov« samih, ki jih razčlenjuje in poda končno, sintetično sodbo o njih, kakor tudi o njihovih kritikah.

Naloga, ki se je je pisec lotil, ni bila ne majhna ne lahka. Zbrati obširno literaturo, ki se je nabrala doslej o Reymontu, in jo kritično premozgati, ni bila lahka reč, tembolj zato, ker se pisec pri tem ni omejil samo na pomembne glasove, ampak je skušal dobiti v evidenco prav vse, kar je poljska bibliografija dotlej zabeležila o Reymontu, preko tega pa lobiti še novih, Poljakom neznanih odzivov. Taka vnema je sama po sebi umljiva pri človeku, ki ga straši in plaši »seminarska« fikcija »popolnosti« — jemlje pa mu pogled na to, kar je važno, potrebno in pomembno. Da človek v takem položaju ne utone v nagrabljenem gradivu, mora imeti bister pogled za pomembnosti, poleg tega pa neko žilavo vztrajnost ideje, ki mu je nekaka Arijadnina nit ob poti skozi kupe pametnega in nespametnega pisanja. Oboje je pisec pokazal v dovoljni meri. Vodilna nit, ob kateri so nanizani vsi ti razni, večkrat tako si nasprotujoči pogledi na Reymontovo delo, je razvoj estetičnih in političnih idej v dobi, ko je to delo nastajalo.

Vkljub temu spis sam po sebi ni historično usmerjen. Res je, da imamo pred seboj »književno zgodovino romana, ki živi trojno življenje: »v pesniku, v knjigi in občinstvu«, spis sam pa nam razloži odkod ta različna sodba v raznih dobah, ter nazadnje poda estetično in idejno oceno romana. Pri tem se lepo pokaže, kako se prvotna različna večkrat naravnost si nasprotujoča mnenja polagoma bližajo, dokler ne postaja ocena skoro enodušna, različna samo po svoji motivaciji. Toda niti ta razlika, ki izhaja iz razlike v stališčih in pogledih, nas ne sme motiti: »Kmetje« so po svoji naturi tako visoka umetnina, s tako skoro neizčrpno polnoto in bogastvom, da žarijo kakor umetno brušen demant na vse strani, s katere ga gledaš. V resnici so eden visokih vrhov svetovne literature svoje dobe med Poljaki enakovreden par »Pana Tadeusza« v prozi ob katerem zbledi istodobni »Pan Balcer«, kakor umetna konstrukcija ob naravni tvorbi.

V koliki meri je Debeljak v svojih sodbah odvisen od poljskih, lahko presodi samo oni, ki mu je ves materijal na razpolago, ki ga je imel on. Zato je težko reči, ali očitek, da pri njem kaj manjka, zadene njega ali druge. Par stvari bo menda prav dobro opomniti, že z ozirom na številne slovenske ljubitelje »Kmetov«, ki so s to Debeljakovo knjigo dobili dobrodošlega in zanesljivega vodnika v globlje umevanje tega dela.

Do svetovne slave so Reymontovim »Kmetom« v resnici pripomogli Nemci, samo da je pot bila nekoliko drugačna, ko jo Debeljak opisuje. Pernerstorfer in »Das literarische Echo« sta opravila tudi svoje, glavno pa so opravili drugi. Prva je pač bila podjetnost E. Diederichsa, ki je tako obsežno delo dotlej med Nemci neznanega slovanskega — in povrh še poljskega! — avtorja založil in ki ni obupal, ko je na koncu prvega poslovnega leta videl, da je bilo prodanih vsega — sedemnajst garnitur! Stvar se je korenito spremenila šele, ko je na »Kmete« postal pozoren »Kunstwart« in ž njim vred »Dürerbund«. »Das literarische Echo« je bil bolj akademičen list, Pernerstorfer kot Avstrijec po takratni šegi med Nemci ni mnogo tehtal. Pač pa je imel F. Avenarius v svojem »Kunstwartu« in v »Dürerbundu«, s katerima je bil v takratni Nemčiji nekak »arbiter elegantiarum«, vplivno besedo na najširše nemške literarno dovzete kroge. Ko je »Kunstwart« prinesel iz »Kmetov« obširne primere, in ko jih je »Dürerbund« »prejel v svoji vplivni glasili »Jahresbericht« in »Ratgeber«, so se »Kmetom« med Nemci vrata na široko odprla. (Mimogrede: Ardeschachov prevod je močno skrajšan, njegov jezik tu in tam naravnost pocestno surov! Oboje menda iz ozirov na nemško čitajočo publiko? Oboje enako nezaslišan greh nad delom!) —

Ker je — če smemo tako reči — glavni junak romana magna mater NATURA, je popolnoma umljivo, da se kaže v svojem pravem elementu, v seksusu, ki ga je ves roman do vrha poln. To je pravi, elementarni, včasih tudi brutalni seksus, ne mogoče kaka hektična iz bolne fantazije izvirajoča seksualnost. Izživlja in kaže se v obeh protagonistih romana, v Jagni in Antku, ki ga doživljata vsak po svoje. Odtod tudi razlika v oceni romana, če gledamo bolj na Jagno ali bolj na Antka. Jagnina usoda se kaže v široki amplitudi: iz Antkovih objemov pade v epizodi, iz pijanosti in obupa izvirajoči, z županom v posmeh vaškim frkolinom in med zobe vaškim megeram, na koncu pa se ob Jasku dvigne naravnost v transcendentalne višine. In nato je vsega konec.

Vse to je tudi Debeljak dobro opazil, čeprav si sceno s Petrom napačno tolmači: njega je — nezrelo fante! — s prezirom in brutalno zavrnila. Opazil je tudi še paralelen dogodek: par Matevž in Treza, toda pri njem je ostal na polovici pota. Ni namreč opazil zanimivega akorda, ki zveni skozi ves roman. Ne gre samo za Jagno in Antka, ki sta res glavni par, ki pa ju moremo — in ž njima vred Reymontovo delo! — prav razumeti šele tedaj, če si ogledamo tudi ostale tri pare, ki jih je avtor postavil ob glavnega in ki so tako čudovite varijante glavnega motiva. To sta najprej Matevž in Treza, ob katerem paru pa odločilni faktor — mož, ki se vrne od vojakov — značilno ilustrira vaški in Reymontov pogled na problem. Tretji par sta Šimek in Nasta, ilustracija »naturnega«, nikakor ne »dogmatičnega« pogleda na vso stvar. In četrti par, komaj opazljiv, sta Vitek in Jožica, še otroka oba, toda v obeh se že rahlo giblje ona elementarna sila, ki dela njunim odraslim vrstnikom toliko preglavic. Vse ti štiri pare s čudovitimi varijacijami treba obenem upoštevati, če hočemo razumeti problem, ki ga obravnava Reymontovo delo. In še to in ono, n. pr. formalne elemente vsakega dela, ki s preprosto kalendarično shemo razdelitve na štiri letne čase nikakor niso izčrpani. In še to in ono, kar prihaja človeku na misel ob tej lepi Debeljakovi študiji, ki je posvečena delu s takim bogastvom, da ga niti študija z enakim obsegom ne bo mogla izčrpati. — Mimogrede: Kozel v I. delu (48—54) je, kakor da ga je Reymont posnel po Jurčičevem Krjavlju! —

* * *

Tako smo tudi Slovenci lepo počastili največje delo svetovne literature ob začetku XX. stoletja. Prvega zvezka smo pet tisoč izvodov razgrabili v petih letih — celo inozemstvo se je temu čudilo —, vse štiri zvezke smo prebrali brez nepotrebnega spotikanja, kar je dokaz, da smo nekam dorasli in dozoreli, da prenesemo tudi že kaj drugega, ne samo mlečno kašo. Sedaj pa smo z Debeljakovo študijo dobili knjigo, ki jo bodo z užitkom in pridom jemali v roke med nami vsi oni, ki Reymontovih »Kmetov« niso samo požirali, ampak se nad njim tudi — vsaj tu in tam — zamislili. Saj je življenje med nami prav tako, in o naših »Kmetih« pravijo nekateri, da se berejo kakor kak slovenski — ne poljski — roman.

Dr. Joža Glonar.

Poveljniki rdeče armade

Po večini sami bivši carski častniki

Od leve na desno sede: Tuhačevski, Vorošilov, Jegorov. Od leve na desno stojita: Budjenij, Blücher.

Med tem ko je med rusko sovjetskim uradništvom zelo veliko judov, ponekod celo 70%, je med sovjetskimi častniki zastopan samo ruski življ. Le o poveljniku kijevskega vojaškega okrožja govore, da je žid, pa še ta trditev ni dokazana. Da je temu tako, je vzrok ta, da so sedanji rdeči častniki po večini nekdanji caristični častniki, ki so prestopili v rdečo armado.

Pred kratkim je izšla naredba, s katero so bile uvedene nove vojaške šarže za vrhovne komandante armade in mornarice. Vrhovna poveljniška mesta so razdeljena v tri rste: 1. maršal, 2. armadni poveljnik 1. vrste, armadni poveljnik 2. vrste. Vrhovna komanda mornarice je razdeljena takole: 1. Praporščak 1. vrste, 2. praporščak 2. vrste.

Za maršale rdeče armade so bili imenovani tile najbolj znani voditelji rdeče armade: 1. Vorošilov, ljudski komisar za deželno brambo. 2. Tuhačevski, zastopnik komisarja za deželno brambo. 3. Jegerov, šef generalnega štaba. 4. Blücher, vrhovni poveljnik armade na Daljnjem vzhodu. 5. Budjenij, inspektor konjenice. Kdo so ti možje?

Klim Vorošilov je poleg predsednika sovjetske republike Kalinina na vrhovnih mestih edini mož, ki je izšel iz vrst proletarijata. Pred vojno je bil kovinar v Kolomu. Danes je 50 let star ter ni nikak paradni general. Že pred vojno je pripadal revolucijonarni organizaciji ter je skrajno pridno študiral cele noči, zlasti ga je zanimala vojaška veda. Za časa vojaškega komunizma mu je to prav prišlo in njegovo znanje so v Kremlu odkrito priznavali. Ko je umrl ljudski komisar za vojsko Frunze, je na njegovo mesto stopil Vorošilov. Je pristen proletarec, tipičen Rus.

Kakor smo na tem mestu že poročali, je njegov namestnik Tuhačevski iz docela drugačnih slojev. Obubožani plemič in nekdanji carski gardni častnik Tuhačevski je po svojem vstopu v rdečo armado zvesto držal s sovjeti. Po 18 letnem službovanju je že postal maršal. Je najmlajši maršal na svetu. Inozemski vojaški strokovnjaki, kakor tudi nekdanji carski častniki, ga silno visoko cenijo. V Kremlu ga splošno imenujejo »ruski Napoleon«.

Tudi šef generalnega štaba A. I. Jegorov je nekdanji častnik, ki je takoj po revoluciji prestopil k boljševikom ter se med državljansko vojno v južni Rusiji boril zoper belo armado. Pri tem je dokazal mnogo spretnosti in mnogo sreče. Je globoko izobražen mož, je mnogo bral in študiral. V Kremlu ga imajo za teoretika vajaške vede. Vorošilov ga je pred nekaj tedni imenoval »ruski Moltke«. Tedaj je bil Jegorov 50 let in Staljin mu je sam voščil srečo ob tej priliki.

Četrti maršal je nekam pravljična prikazen. Imenuje se Blücher, kako pa se v resnice piše, to vedo samo v Kremlu. Javnost za njegovo pravo ime ne ve, zato je njegova osebnost toliko bolj skrivnostna. Nekateri viri trde, da je tudi Blücher bivši carski častnik, in sicer je bil član generalnega štaba. To je tudi zelo verjetno, ker ima mož silno veliko vojaško in politično znanje, kar v Kremlu visoko cenijo. Prav zaradi tega je bil imenovan za poveljnika armade na Daljnjem vzhodu. Staljin sam njegovo poznavanje razmer na Daljnem vzhodu visoko ceni. V Kremlu so prepričani, da je Blücherjeva zasluga, če so se doslej vsi grozeči konflikti na Daljnjem vzhodu mirno poravnali.

Zadnji te petorice je S. Budjenij. Tudi on izhaja iz nekdanje carske armade, v kateri pa je bil le stražmojster v konjenici. Budjenij ni, kakor Jegorov ali Tuhačevski, kaka vojaška veličina, ampak je tudi sedaj kot maršal ostal vrl stražmojster. Ima pa izrazito vojaško zunanjost ter je tudi po poreklu pristen Rus, zaradi česar je zelo priljubljen med množico. Njegove dolge brke ga delajo tako popularnega. Sicer pa je tipični paradni general.

Naj omenimo še nekaj vojaških veličin rdeče armade! Načelnik zračne brambe je bivši carski generalštabni polkovnik Sergej Kamenev, ki je takoj prestopil k boljševikom in jim organiziral rdečo armado. Poleg Jegorova in Tuhačevskega je najboljši častnik rdeče armade ter izvrsten organizator.

Frontni vojak in vojaški teoretik obenem je poveljnik kijevskega vojaškega okrožja I. S. Jakir, kateremu edinemu očitajo, da je žid, pa še to po krivici menda. Bijelov, poveljnik moskovskega vojaškega okrožja je odličen poveljnik. Uborevič, poveljnik beloruskega vojaškega okrožja se je kot poveljnik odlikoval v Sibiriji. Je izrazito frontni vojak. Zato pa je Zapožnikov, poveljnik petrograjskega vojaškega okrožja, tipičen teoretik, ki uživa velik ugled.

To so glavni stebri rdeče armade!

Sanke bob tehtajo pred tekmo. Sanke so ameriške. Zraven njih stoji Američan Stevens, ki ima naočnike.

•

»Povejte mi, koliko staneta tile dve steklenici kolinske vode?«

»Šest kovačev, gospod.«

»Koliko pa sama tale steklenica?«

»Štiri kovače, ali naj vam jo dam?«

»Da, dajte mi ono drugo za dva kovača.«

Ciganska kri in čast

Nemirno je življenje ciganov, kakor da bi se nad njimi izpolnjevala stara kletev. Stara legenda tudi res pripoveduje, da je skupina ciganov ravno prišla mimo, ko so križali našega Gospoda na Golgoti. Tedaj pa so se cigani polastili njegovih oblačil in z njimi odšli. Od tistih mal morajo cigani bloditi po svetu, kakor večni žid Ahasver, in ni kjer nimajo obstanka. Toda legenda je seveda le legenda, dasi je lepa. Izvora ciganskega rodu nam ne more pojasniti. Vsekakor bo nemirnost in nestalnost v ciganski krvi prirojena.

Iz zgodovine vemo, da so prve večje ciganske tolpe prišle v naše kraje šele v začetku 15. stoletja. Prav velika tolpa je prišla v nemške kraje leta 1418 pod vodstvom svojega »vojvoda«. V krajih nekdanjega nemškega cesarstva so jih prav lepo sprejeli in cesar Sigismund jim je celo dal zaščitno in svobodno pismo. Kmalu pa so se ljudje začeli zoper cigane pritoževati in jih preganjati. Ljudem so se zdeli skrivnostni, ker niso mogli razumeti njihove želje po svobodi v svobodni naravi. Kdo so torej cigani?

Eni mislijo, da bo poreklo ciganskega rodu za vedno ostala skrivnost. Vendar pa etnologi in etimologi trde, da je domovina ciganov severna Indija, cigani sami pa so potomci zavržene indske kaste »Barijev«, ki so morda pobegnili iz svoje domovine. Vsekakor je jezik teh temnopoltih nomadov indsko-arijskega porekla. Ko so prvič prišli na Španско, so jih imenovali »Egypcianos«, ker so pač mislili, da je to kako egipčansko ljudstvo. V vzhodni Evropi pa jih imenujejo cigane. Sami se nazivljejo »Rom«, v množini se imenujejo »Romani čave«, kar pomeni »ciganski otroci«.

Kakor Judje, so tudi cigani razkropljeni po vsem božjem svetu. V Evropi jih živi kakih 800.000, od teh na Ruskem kakih 60.000, v Italiji 30.000, na Španskem 40.000, v balkanskih državah pa kakih 300.000. Na Balkanu in na Španskem so se najbolj udomačili. Po Balkanu so cela ciganska naselja, na Španskem pa imajo pri Granadi svoja bivališča v slovečih podzemeljskih jamah.

Nemirnost in pa osebna svoboljubnost sta preprečila vse poskuse, da bi se cigani kje stalno naselili, kaj šele da bi ustanovili kje svojo državo. Pomešani med vsemi narodi sveta so si pa znali ohraniti čisto svojo cigansko kri in svoj jezik. Le redkokdaj se dogodi, da bi se cigani mešali z necigani. Zelo dober nos imajo, če je treba kje cigana ločiti od necigana. Če pa tudi dober nos odpove, se spoznajo po svojih skrivnih znamenjih. Pozdravljajo se z »Lačo dives«, kar pomeni dober dan. Če ogovorjeni zna pravilno odgovoriti, se začneta pogovarjati, odkod in kam.

Cigani so razdeljeni med seboj v rodove in plemena, ki se imenujejo po cvetlicah in živalih. Najstarejši je poglavar rodu. Ti poglavarji imajo tudi sodno oblast nad svojimi sorojaki istega rodu, če so se pregrešili zoper šege in navade ciganskega plemena. Kdor je v tem oziru spoznan za krivega, je izključen iz ciganske skupnosti ter javno med cigani razglašen za nečastnega, kar se po cigansko pravi »baledžido«. Čeprav se cigani po svoji zanikarni zunanjosti zde razuzdani, vendar so njihovi običaji v tem oziru zelo strogi. Cigan, ki se spozabi s ciganko, jo mora vzeti za ženo, ciganka, ki se za denar speča s kakim neciganom, je izobčena iz rodu. Takisto se zgodi s ciganom, ki bi imel opraviti s kako pocestnico.

Včasih so ciganom pripisovali vse mogoče pregrehe in zločine. Res je, da tu in tam na polju kaj vzamejo. Poznavalci pravih ciganov pa trde, da največ tatvin in zločinov na račun ciganov izvrše tisti napol cigani, ki se pod ciganskim imenom klatijo po svetu in kradejo. Te vrste tudi cigani sami imenujejo »Jeniše«. Ti so baje potomci razdivjane soldateske izza 30 letne vojne.

Od česa neki cigani žive? Ne sejejo in ne žanjejo, pa vendar žive. Popravljajo dežnike, kotle, krote in dresirajo opice in medvede, zlasti pa so priznani godci. Marsikak cigan si je s svojo violino pridobil slavno ime in denar. Že od nekdaj so znani konjski mešetarji, ker konje res dobro poznajo. Zato v tem oziru z njimi ni dobro češenj zobati. Ženske pa neumnim ljudem vedežujejo prihodnjost. Če je potem kdo opeharjen, so seveda vsega krivi cigani. Pa nihče noče priznati, da vsakega najbolj tepe lastna neumnost.

Pater Damijan se vrača v domovino

Poročali smo že večkrat o čudovitem apostolu gobavcev, patru Damijanu, ki je vse svoje življenje posvetil oskrbovanju teh nesrečnih in je leta 1899 umrl sredi med njimi na Havajskih otokih.

Sedaj poročajo, da se njegovi zemeljski ostanki vračajo v njegovo domovino, v Belgijo. Ameriška vojna ladja »Republic« je dne 3. februarja t. l. prevzela njegove kosti ter z njimi odplula iz Honoluluja na Havajih proti Panami. V Cristovalu bodo truplo z ameriške vojne ladje preložili na belgijsko šolsko ladjo »Mercator«, ki bo 3. maja priplula v Antverpen. Sprejema mrtvega trupla se bodo udeležili odlični zastopniki belgijskega naroda: zastopnik kralja, člani vlade, diplomatični zastopniki, oblasti in društva. Pri tej priliki bodo tudi vojaški oddelki mrtvemu truplu izkazovali vojaško čast. Nato bodo truplo po železnici odpeljali v Louvain, kjer bo drugi dan z veliko slovesnostjo pokopano v kripti cerkve sv. Petra. Pri tej priliki bo v Antverpen in Louvain vozilo mnogo posebnih vlakov.

Na Havajskih otokih pa so zelo potrti, ker truplo p. Damjana ne bo počivalo tamkaj. Celo tamkajšnji japonski list je nastopil proti temu, da bi odpeljali »svetnikovo truplo« iz dežele, kjer je svetnik tako deloval med prebivalci. Zanimivo je, da japonski list umrlega katoliškega patra imenuje svetnika.

Dogovor z banko

V Londonu zraven velike banke branjevec Jurij prodaja jegulje na prosti stojnici. Nekega dne je pristopil k njemu imeniten gospod s cilindrom na glavi in mu zašepetal na uho: »George, ali bi mi lahko posodili dva funta (blizu 500 Din), ker sem ravno v zadregi?« Branjevec Jurij je zavihal nos, malo pomislil in rekel: »Hm, vidite gospod, to pa žal ne pojde. Jaz in banka sva se namreč dogovorila, da jaz ne bom posojal denarja, ona pa ne bo prodajala jegulj.«

‚SLOVENEC' pred 60 leti:

v torek 15. februarja 1876.

Politični pregled.

O **ministerski** krizi se piše z Dunaja, da je odložena. Da ministerstvo s pomočjo Andrassyevo ostane na krmilu, hoče neki Ogrom odjenjati v vseh rečeh. Samo Lasser utegne zarad bolehnosti (?) odstopiti in namesto njega češki namestnik prevzeti ministerstvo notranjih zadev.

V **državnem zboru** se je 10. t. m. vrli naš poslanec Herman zopet krepko potegoval za spravo s Čehi in šibal predsednika, ki mu je bil v prejšnji seji vzel pravico govoriti. Predsednika je to hudo speklo in ker je zopet rekel, da sme poslanec govoriti le o predmetu, ki je na dnevnem redu, g. Herman ni hotel dalje govoriti in se je vsedel rekši: »Način, kako je bilo česko vprašanje tukaj sprejeto, naj bo Čehom v znamenje, česa bi se jim bilo nadjati, če bi bili njihovi poslanci sem prišli; češki narod je na vsak način izvolil najprevidnejši del je spoštovaje samega sebe ostal doma.« »Čech« poroča, da mu pošlje češki klub praški adreso priznavanja in pohvale za hrabro postopanje njegovo v pospeh naroda češkega na državnem zboru.

Vnanje države.

Srbska skupščina je imela pred razhodom dve tajni seji, v katerih je potrdila in poostrila sklepe kragujevske, zarad kterih je moralo pasti ministerstvo Rističevo, ter brez razgovora sklenila vojsko. Zarad denarjev se je odločilo, da se imajo davki od naroda pobrati, preden gre vojna na boj, če se nikjer denarjev na posodo ne dobé, ali pa da izdajo bankovce, kakor so bili storili severni Amerikanci in Ogri l. 1848. Vlada se neki pripravlja, da se preseli v **Kragujevac.**

Razne reči.

— Naglič ali brzovlak je včeraj iz Trsta gredé med Borovnico in Ljubljano iz šin skočil; iz Ljubljane je moral iti poseben vlak po potnike. Da bi se bila pri tem kaka nesreča zgodila, ni znano.

— Za železnico od Trebiža do laške meje pri Pontebi se bo že letos odločilo 700.000 gl.

»Ali imate kaj kosila za lačnega moža?«

»Seveda! Ob dveh bo prišel domov in ga bo pojedel.«

•

»Kaj poveste! Vaš gospod brat vam je torej umrl?«

»Da, da! Že pred dvema mesecema.«

»Glejte, glejte... sedaj šele razumem, zakaj ga tako redkokdaj srečam!«

•

»Ali ste imeli kaj težav s svojo francoščino, ko ste pred 14 dnevi bili v Parizu?«

»Jaz ne, pač pa Francozi.«

•

Hči: »Vedno si pripovedovala, mama, da je tista stara vaza, ki je stala na omari, že več rodov naša.«

Mati: »Seveda je tako!«

Hči: »Škoda! Naš rod jo je pa razbil.«

Finsko moštvo po svoji zmagi v 4 × 10 km stafetnem teku, zbrano pred svojim stanovanjem. Od leve na desno: Nurmela, Karppinen, Jalkanen (junak dneva) in Lähde

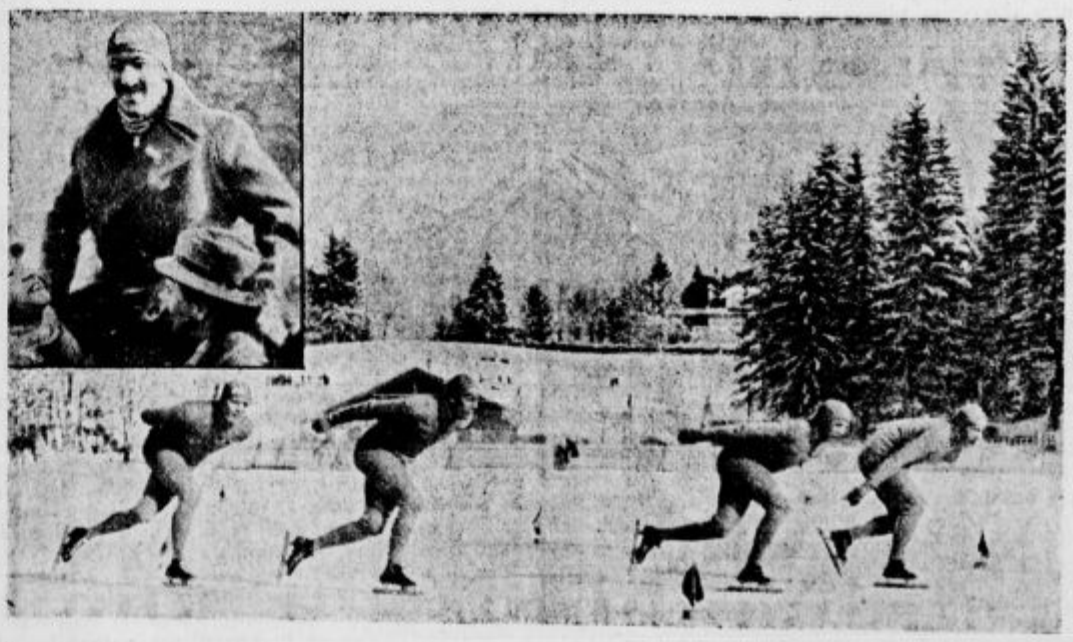

Norvežani, ki so zmagali v umetnem drsanju, trenirajo. Zgoraj na levi: Ballangruda po njegovi zmagi njegovi rojaki nosijo na rokah.

IV. zimsko-športna olimpijada

Tek na 18 km - Prvi del klasične kombinacije - Naš drugi in doslej največji uspeh - Klančnik in Smolej naša najboljša tekača

Garmisch-Partenkirchen, 12. februarja.

Za današnji tek na 18 km, ki je veljal obenem tudi za kombinacijo, je vladalo zopet izredno zanimanje. Zato se je nabralo v stadionu in ob progi najmanj 25.000 gledalcev, ki so motrili te zanimive in izredno ostre borbe. Kakor vedno pri takih tekih tako so tudi danes imeli glavno besedo severnjaki. Zmagal je Šved Larson pred Norvežanom Hagenom, ki je tekmoval obenem za kombinacijo, kjer je bil prvi.

Proga

je šla iz stadiona, kjer je bil start in cilj. Tekmovalci so zapustili stadion pri izhodu na vzhodni strani pod malo olimpijsko skakalnico. Proga je vodila najprej po ravnini, potem pa po valovitem terenu čez Kainzenbach v smeri proti Kaltenbrunnu. Po različnih kratkih vzponih in padcih je vodila dalje v dolino Kanker. Po kratkem in ostrem vzponu je šla na terene ob potoku Kanker. Potem pride zopet valovit svet in za gozdom zopet ravnina za 1 km. Od 7 km dalje je proga zelo bogata na spremembah do obrata pri km 9. Nato zopet odprt svet in kmalu nato začne lahno padati v daljšem smuku do km 11.5, kjer se prične glavni vzpon proti Wambergu. Vzpon je od začetka lahek, ki postane v gozdu vedno bolj strm. V nadaljnem vzponu se doseže najvišja točka pri km 12. Za vasjo pride najprej kos ravnine in potem strm smuk, ki se ne more uvoziti v direktnem smuku, ker preide proga na vznožju v ozko in izdolbeno pot. Nekaj časa teče potem ob tej poti, potem pasira most in prekorači pobočje ter gre dalje v hitrem smuku in malem loku v odprti svet. Nato sledi mal smuk, ki preide v loku v drugi smuk skozi gozd. Proga je bila tu tako izpeljana, da so jo prevozili tekmovalci v največji hitrosti. Za gozdom so pasirali pobočje poševno, dokler niso prišli zopet na odprti teren. Nato je šla proga dalje pod stolpom, kjer gori olimpijski ogenj in po kratkem smuku v stadion. Proga je šla na severnem pobočju. Najtežji del proge je bil pri vzponu med 11. in 13. km ter pri smuku med 14. in 15. km. Višinska razlika znaša 300 m.

Kako so prihajali tekmovalci na cilj?

Prvi je prišel Italijan Gerardi, ki je imel startno številko 4. Tako je bil izčrpan, da se je za ciljem sesedel. Njegov čas znaša: 1 ura 21 minut 25 sekund. Za njim je prišel Nemec Bogner s startno številko 1. Rabil je tri minute več kakor pa Italijan. Kmalu se pojavi številka 19. Bil je to Norvežan Brodahl. Njegova visoka številka je takoj povedala, da je moral doseči dober čas. Progo je prevozil v času 1:18:01. Za njim je prišel Avstrijec Bosio v času 1:24:39, takoj za njim pa naš Jakopič Avgust v dobrem času 1:26:48. Nato so sledili drugi tekači. Slabi vozači so se pojavljali med visokimi številkami. Med nizkimi številkami so se pa tu pa tam pojavile visoke številke, kar je zopet značilo, da je tekmovalec dosegel dober čas. To velja predvsem za severne narode, med katerimi se je tudi pri tem teku razvila najostrejša borba.

Naš Klančnik je izborno odrezal

Med 115 tekmovalci je v najljutejši mednarodni konkurenci dosegel 23. mesto v času 1:23:18 ter je pustil za seboj odlične tekače ostalih narodov kakor Nemca Bognerja, Zellerja, Daeuberja, Poljaka Czecha, Fince, Italijane, Čehoslovake in še celo vrsto tekmovalcev. Na zadnjem mestu v specijalnem teku na 18 km je Turek Sevket s časom 2:09:36. Naš drugi tekač v specijalnem teku je Smolej, ki se je plasiral na 25. mesto v času 1:24:08. Jakopič Avgust se je plasiral na 39. mesto s časom 1:26:48, Knap pa na 45 mesto s časom 1:28:31. **Če pa uvrstimo našega Klančnika v listo za kombinacijo (torej med tekmovalce za tek in skoke), potem bi se uvrstil na deveto, Smolej pa na enajsto mesto.**

Naš uspeh na 18 km je lep

Prvič se je zgodilo, da je naša ekipa, ki je startala, prišla vsa na cilj. Doslej se je vedno komu kaj zgodilo na progi. Že samo to je uspeh, ki ga je treba podčrtati. Še večji pa je uspeh v plasmaju ali v času, ki so ga dosegli posamezni naši tekmovalci, zlasti pa naša odlična tekača Klančnik in Smolej. Zelo so se fantje popravili od zadnjih tekem, kar je treba pripisovati izborni finski šoli našega trenerja Kuisme. Nič več ni opaziti pri njih tistega kratkega koraka ali mendranja, s katerim se ne pride nikamor naprej.

Severnjaki so razred zase.

Ko smo jih tako opazovali na progi, smo takoj vedeli, od kod so, ne da bi jih poznali ali bi pogledali njih številke. Že po koraku se je dalo sklepati, kakšen čas bodo dosegli. Značilno za vse severne narode je dolg in lepo izpeljan korak, v vseh potankostih preštudiran in do najskrajnejših fines izpiljen. V smuku, to se pravi v strminah, so pri vožnji navzdol zelo previdni. Dasi so zelo sigurni, nočejo preveč riskirati. Zato se spuščajo počasi in oprezno navzdol, ker se izogibajo padcev, ki bi jih sicer stali mnogo dragocenih sekund. Pri drugih narodih je v tem oziru drugače. Oni pač vozijo vse strmine v največjem diru in brez premisleka, kar jih neredkokrat dovede do padcev.

In kombinacije?

V teku za kombinacijo so startali od naših Dečman, ki se je plasiral s časom 1:29:44 (162.3 t.) na 29., Jakopič Albin s časom 1:30:02 (160.8 t.) na 31. in Baebler na 42. mesto s časom 1:34:25 (139.2 t.). Prvi je Norvežan Hagen s časom 1:15:33, sledi mu Norvežan Hoffsbakken, na tretjem mestu pa je zopet Norvežan in sicer Brodahl. Ker so Norvežani tudi v skokih nedosegljivi, je pričakovati, da bodo tudi v kombinaciji zasedli vsa prva mesta.

I. K—er.

Stanje točk po 7. dnevu olimpijskih iger v Ga-Pa

Države	Kolajne zlata	srebr.	bron.	Točke	I.	II.	III.	IV.	V.	VI
1. Norveška	2	3	1	37	2	3	1	1	1	1
2. Nemčija	2	2	—	29	2	2	—	—	2	3
3. Finska	1	1	2	19	1	1	2	—	—	—
4. Švica	1	1	—	14	1	1	—	1	—	—
5. Švedska	1	—	1	13	1	—	1	1	—	—
6. Amerika	—	—	1	11	—	—	1	1	1	2
7. Anglija	—	—	1	4	—	—	1	—	—	—
7a. Francija	—	—	1	4	—	—	1	—	—	—
9. Holandska	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—
9a. Japonska	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—
9b. Italija	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—
12. Belgija	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—
12a. Avstrija	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—
12b. Češkoslovaška	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—

Vsako prvo mesto prinese državi 6 točk; zadnje pa eno točko. Prvi trije zmagovalci so pa še odlikovani z zlato, srebrno in bronasto kolajno.

Primorje : Ilirija

V nedeljo se odpre nogometna sezona s spomladanskimi prvenstvenimi tekmami. Začeti se je moralo zelo zgodaj, ker rab podzveza za dokončanje prvenstvenega programa ki mora biti do 31. maja gotov, 18 terminov. Nedeljski pari so razvrščeni sledeče: V Ljubljani derby med večnimi rivali Primorje : Ilirija; v Celju Celje : Hermes; v Mariboru Železničar : Rapid in v Čakovcu Č. S. K. : Atletiki.

Iz programa je razvidno, da bo kljub mrazu na igriščih vroče, posebno v Ljubljani na igrišču Primorja. O nedeljskem derbyju bomo še spregovorili.

GZSP (službeno).

Za naše prvenstvene tekme v klasični kombinaciji, ki se bodo vršile, dne 15. in 16. t. m. v Ratečah, je določen sledeči sodniški zbor in sicer za tek v soboto ob 15: gg. Zupan Jože, Odar Franc in Cop Jakob ml., zapisnikarja: gg. Pečar Franc in Berlot Anton. Za smučarske skoke v nedeljo: gg. Kramer Janko, Korenini Drago, Ulčar Matko, Odar Franc, Frelih Matevž in Novšak Viktor.

Na seji TO odbora, dne 10. t. m. smo verificirali za SK Dovje-Mojstrana sledeče tekmovalce: gg. poročnik Tufegžić, narednik Miklavčič Matko in Rabič Miha.

Našega prvenstva v alpski kombinaciji, ki se je vršilo minulo nedeljo na Pustem rovtu, se je udeležilo 34 tekmovalcev iz Mariborske, Ljubljanske in Gorenjske podzveze. Prva mesta so zasedli sledeči in sicer:

V smuku: 1. Urbar Slavko, TK Skala, Jesenice, 1:38.6. 2. Zwischenberger Adolf, Bratstvo, Jesenice, 1:30.0. 3. Novak Jože, TK Skala, Jesenice, 1:41.4.

V slalomu: 1. Moderc Stanko, SK. Bratstvo, 2:2.0. 2. Novak Jože, TK Skala, Jesenice, 2:16.6. 3. Urbar Slavko, TK Skala, Jesenice, 2:18.2.

V kombinaciji: 1. Urbar Slavko, TK Skala, 93.48. 2. Novak Jože, TK Skala, 92.57. 3. Moderc Stanko, SK Bratstvo, Jesenice, 90.66.

Prvenstvo moštva GZSP v alpski kombinaciji, si je priborilo moštvo TK Skale, podružnica Jesenice, s 323.80 točkami.

Ostala moštva se niso ocenila, ker se ni plasiralo v kombinacijo zadostno število tekmovalcev ostalih klubov.

LZSP (službeno). Seja upravnega odbora danes ob 20 v damski sobi kavarne Emone. Pol ure pred, t. j. ob ob 19.30 je seja podzveznega mladinskega odseka. Prosimo točnosti in polnoštevilne udeležbe.

RAZPIS KLUBSKE TEKME.

Sportni klub Tržič razpisuje za nedeljo, 16. februarja na Zelenici prvo klubsko tekmo v alpski kombinaciji za prehodni pokal gosp. ing. Sugg Huga, veleindustrijalca v Tržiču. Tekmuje se po pravilih JZSZ. Prijave sprejema na Zelenici eno uro pred startom načelnik sekcije gosp. Sarabon Slavko. Start: za slalom ob 9, za smuk ob 14. Razglasitev uspehov ob 17 v gostilni gosp. Ankele Ivana pri Sv. Ani. Prvi trije najboljše plasirani tekmovalci prejmejo praktična darila, ki so jih darovali gg. Gassner Leo, dr. Elbert Viljem in Šmid Vekoslav, zmagovalec prejme tudi prehodni pokal. Prvi trije najboljši tekmovalci iz posameznih disciplin prejmejo velike diplome. Obenem se vrši obvezno tekmovanje v alpski kombinaciji za juniorje ter prejmejo prvi trije najbolje plasirani male diplome. Člani klubov, verificiranih v JZSZ smejo tekmovati izven konkurence, proti predhodni prijavi in prijavnini 5 Din. —er.

TABLE-TENNIS V ŠKOFJI LOKI.

Sportni klub Sora iz Škofje Loke je priredil v nedeljo, dne 9. t. m. propagandni turnir. Razen domačih igralcev so se tega turnirja udeležili tudi igralci ljubljanskih klubov: Korotana Ilirije in Hermesa.

Domačini, izvzemši dveh ali treh, niso bili niti malo kos gostom iz Ljubljane, ki so se vsi plasirali v finale. Sekcija je še pač mlada in je bila to prva malo večja prireditev te vrste v Škofji Loki; zato je razumljivo, da je bilo opaziti tu in tam manjše pomanjkljivosti v organizaciji. V splošnem pa je prireditev lepo uspela in so bili gostje in domačini zadovoljni. — V finalu si je proti pričakovanju osvojil prvo mesto Dolinar Žarko (Korotan — Ljubljana), ostala mesta pa: 2. Medvešček (Ilirija), 3. Radetič (Hermes), 4. Kompare (Hermes), 5. Dolinar Boris (Korotan — Ljubljana).

V medmestnem matchu Ljubljana—Škofja Loka je zmagalo ljubljansko moštvo (Radetič, Kompare, Dolinar, Medvešček in Dolinar) z rezultatom 13:8.

Jugoslovanski Touring klub, podružnica Ljubljana sporoča vsemu članstvu, da se vrši 1. redni letni občni zbor dne 3. marca 1936 ob 8 zvečer v restavraciji hotela Strukelj v Dalmatinovi ulici. — Upravni odbor.

SK Korotan. V petek, dne 14. t. m. ob 20 redna seja upravnega odbora; prosim, da se je udeleže vsi gg. odborniki. — Tajnik.

VREMENSKO POROČILO

Jugoslovanska zimsko-športne zveze in Zveze za tujski promet z dne 13. februarja 1936.

Bistrica-Bohinjsko jezero po stanju danes: —12° C, jasno, mirno, snega 7 cm.

Bled-Jezero po stanju danes: —10° C, jasno, snega 3 cm.

Pokljuka po stanju 12. t. m.: —15° C, jasno, mirno, 100 cm snega, prešč na trdi podlagi. Smuka idealna.

Kranjska gora-Rateče po stanju danes: —13° C, barometer stoji mirno, jasno, 40 cm prešča. Smuka dobra.

Planica, Dom Ilirije po stanju 12. t. m.: —10° C, jasno, severozapadni veter, na 42 cm podlagi 22 cm prešča. Smuka idealna. Skakalnica in drsališče uporabno.

Vršič, Kranjska in *Tamar* po stanju danes: 100 cm prešča.

Pri gotovih boleznih žolča in jeter,
žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna
FRANZ-JOSEFOVA
grenka voda prebavo in posebno izpraznjenje črev. Kliniške izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče **Franz-Josefova voda pomešana z nekoliko vroče vode.**
Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 35.

Gledališče in koncerti

Koncert ljublj. Glasbene Matice

Pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske je v zvezi s pomnoženim opernim orkestrom in s sodelovanjem pevskih solistov (ga. Golobova in člani Slovenskega vokalnega kvinteta) priredil zopet koncert pod vodstvom dirigenta ravnatelja Poliča. Koncert je bil manifestacija moderne glasbene umetnosti in nam je predstavil mlada snovanja predvsem domačih skladateljev.

Vse, kar se ustvarja danes v okviru pojma sodobne glasbe, je kaj neurejeno in nima toliko enotne osnove, da bi moglo imeti v svojem obrazu jasen značaj. Ne glede na to, da nam je sodobnikom zaradi pretesnega odnosa spoznavanje tega obraza otežkočeno in da si bodo zanamci o vsej tej novi umetnosti brez dvoma mogli ustvariti točnejšo sliko, je vendar že z našega pogleda mogoče ugotoviti vsej sočasni glasbeni umetnosti eno skupno potezo: odpor proti neposredni preteklosti, ki pa se uveljavlja iz svojega stremljenja v različnih smereh z različnimi stilnimi črtami, kar kljub označeni enotni potezi ustvarja umetniško nazorno zmedo. Da se v tej zmedi poganjajo za zmago celo nasprotne umetniške smeri, je razumljivo in da se poleg tega med te umetniške smeri vsiljujejo celo take, ki jim komaj ali sploh več ne gre ta visoki naziv, je prav iz te zmede tudi razumljivo. Zato je danes težko prorokovati, kakšna bo podoba umirjene bodoče glasbene umetnosti. Vsekakor pa je gotovo, da so osnovni umetniški zakoni, po katerih je glasbeni lik umetnina tedaj, kadar je odsev prave lepote in one resnice, ki odgovarja na najgloblja in najvišja človeška vprašanja — večni, in da prava sodba po teh zakonih tudi danes kljub vsej umetniški neurejenosti ne zgreši, kot nikdar ni in ne bo.

V sporedu koncerta je bila na prvem mestu skladba Slavka Osterca »Magnificat« za zbor in orkester. Besedilo skladbe je religiozni spev »Moja duša poveličuje Gospoda«. Ta spev je biser poezije, spočet iz človeškega duha, ki se je ob doživetju skrivnostne veličine in ljubezni Boga v ponižnosti pred njim priklonil in mu ob spoznanju resnice, da je človek iz svoje ponižnosti najbolj povišan, zapel slavospev. Ta veliki spev je skladatelj odel v glasbeno obleko. To glasbeno izražanje je v izberi sredstev srečno. Oklepa se diatonske preprostosti, ki si jo vzame za osnovo pa jo samoniklo uporablja odporno proti tradiciji stare harmonije v smislu trdovratno se uveljavljajočega polifonega oblikovanja, ki mu dajejo hrbtenico goste ostinatne tvorbe. S tem se druži tudi preprost način orkestracije in odklon od barvitosti. S temi sredstvi je zgradil skladatelj glasben lik petih stavkov, ki so kljub delnim tematičnim razlikam drug drugemu podobni po ritmu in po kompozitorni tehniki. V precej dolgi razsežnosti učinkuje celotna skladba zaradi tega enolično, nima v sebi pravega življenja, je kot okamenela. Arhitektonsko ogrodje nima vzsločenosti; človeku se zdi, kot da stoji pred ozko pritlično stavbo razsežne dolžine pa moderne mrzle kubistične zunanjosti. Ob primerjavi vsebinskega doživetja poetične in glasbene snovi se pokaže nesorazmerje. Vsa glasbena vsebina je dejansko zajeta le iz pojma »magnificat«, ki je zunanje prikazan z učinkovitim veličastjem, ki daje prvemu delu samemu neko vrednoto. Vsa druga bogata vsebinska snov besedila in njene v pričetku opisane globine pa so ostale neizčrpane in bi pod isto glasbeno snovjo moglo stati tudi dejanskemu nasprotno besedilo.

Danilo Švara nam ni predstavil nič novega. Njegov »Brodnik«, prvotno zložen za glas in klavir, je bil izvajan že večkrat in bil zato tudi že predmet opisovanja. Za to priliko je skladatelj delo nekoliko predelal in prenesel spremljavo s klavirja na orkester. S tem je spremljavo podčrtal pa stopnjeval tudi njen izraz, ki se izgublja v naivnem naturalističnem slikanju. Muzikalna zgradba sama po sebi je trhla in visi le na ogrodju pesnitve, kateri suženjsko sledi od besede do besede. Stilno je skladba zasidrana v romantični programitiki predvsem zunanje strani, s čemer se sklada tudi recitativno zasnovani pevski del; zapleteni akordi in ritem jo hočejo le maskirati v moderno tvorbo.

Enako kot v svetu se tudi v novi ruski zemlji oklepajo mladi skladatelji zelo različnih izraznih smeri. Med temi se Mosolov priznava k skrajnim materialistom. V svoji »Železolivarni«, simfonični sliki za orkester, je točno izpovedal svoj nazor, ki mu je božanstvo stroj in ki veruje sploh le v oprijemljive resničnost. Zato sledi tudi v glasbeni umetnosti prikazovanju zgolj oprijemljivega sveta in mu je umetniški cilj v tonih golo posnemati ta svet v čim večji sličnosti. V tej skladbi je skladatelj ta cilj tudi dosegel, v kolikor je z veliko akustično občutljivostjo vjel piskanje, šumenje in ropotanje strojev in vse to prenesel in umetno posnel v skladbi z orkestralnimi barvami, v katerih se seli že iz sveta tonov v svet šumov. Ob izvedbi dela doživiš zato dejansko isti občutek kot ob resničnem obratu strojev in je tudi ves učinek naperjen naravnost na živčni sistem. S tem pa je prenešeno doživetje iz čistega estetskega čuvstvovanja na hedonsko čuvstvo ugodja (ali neugodja), s čemer postane umetnina problematična. Navdušenje, ki ga kljub temu sproži delo, tedaj ni rojeno iz doživetja lepote, temveč iz veselja nad nenavadno zunanjo sličnostjo, kar je umetniške izobraženemu človeku premalo povprečnež pa se ulegne nad tem dejstvom razveselili enako, kot se razveseli ob portretu, ki je brez izraza, pa je v njem podana izrazita sličnost z živim človekom, ali ob igralcu-diletantu, ki prinaša le zunanje tipe iz življenja na oder v veliki podobnosti. — Možnost, da je kdo doživel ob tej skladbi slavospev delu in obratu, je podana, pa jo zaradi že opisane problematike puščam ob strani.

(Dalje prih.)

Ludwig Ganghofer: 12

Grad Hubert

(Roman.)

»Le pridi!« je odgovoril miren moški glas.

Medla svetloba s kitajskim senčnikom zastrte leščerbe je razsvetljevala ne preveliki, preprosto opremljeni prostor. Knjige, časopisi, brošure so ležale povsod na mizi, po vseh stolih, ker je primanjkovalo predalov. Veliko pisalno mizo je obdajal nasip debelih knjig, da je bilo za leščerbo, črnilni pribor in aktno mapo le malo prostora. Mislil si, da si v sobici kakega marljivega dijaka, ki je pred izpitom. Toda grof Tasilo, Katičin starejši brat, je imel šolska leta že davno za seboj.

Vzel je senčnik z leščerbe in vstal; vitka, odlična postava z energično glavo, ostro izraženim obrazom in brado, kot jo je imel navado nositi kralj Ludvik II. Trdota potez, ki jo je Tasilo imel po očetu, je blažil soj mirnih oči, ki so sličile sestrinim. Na tem obrazu in v tem pogledu si čital: to je človek, ki je sam s seboj na čistem in ve, kaj hoče; krepka, žilava, dela in samopremagovanja vajena narava z gorko čutečim srcem. A lahko da so bili hudi boji, v katerih je dosegel ravnotežje varno svojega življenja; o tem je pričala globoka, med obrvmi urezana brazda. Grof Tasilo je bil v tridesetem letu, vendar bi ga pa lahko mogli ceniti za nekaj let starejšega.

Srečno zadovoljstvo se je zaiskrilo v njegovih očeh ob pogledu na sestro. Kakor da je prifrfotala k njemu svetla podoba, bilo je tudi, kot da je zavelsvež pomladanski piš v resno sobo.

Katica je objela brata. »Dober večer, Tas!«

S smehljajem jo je objel in ljubkoval njene lase.

»No, je prišel papa?«

Dvignila je rame kakor ob neprijetnem občutku. Senca je šinila preko bratovega obraza. Izpustil je sestro ter se vsedel. »Moral bi ti bil povedati, a ti nisem hotel kaliti veselja. Moral bi pa vendar ...

»Ne, popolnoma nemogoče!« se je vmešala Katica, kot da ima potrebo zagovarjati svojega očeta.

»Ni mogel priti, nemogoče! France mi je povedal. Veš, ti Tas, tam gori nekje je prav bajen kozel. Papa ga mora iztakniti!«

Naravno! Kozel! Kot bi se hotel ogniti predmetu, je rekel s spremenjenim glasom: »Skrbela si me! Kje sta bili, ko je prišla nevihta?«

Gori v gozdu, na suhem in na varnem v lopi. Začela mu je pripovedovati ter se je zopet odobrovoljila. Šegavo mu je slikala obup tete Gundi, lovčev prihod ter njun sestop k potoku čisto kot v »Pavlu in Virginiji.« Nato je onemela, kot da je dogodek pri koncu. Smehljaje se je sklonila nad pisalno mizo ter pričela listati po odprtih aktih. »In ti, Tas? Ti si seveda zopet izvrtal s komolcem dve luknji v pisalno mizo in zabil krasni večer. S čim si pa že spet beliš glavo?«

»Zbiram snov za neki zagovor.«

»Seveda zelo zanimiv primer?«

»Zame gotovo!«

»Koga se tiče? Kakega nedolžnega?«

»Ne, otrok, nekega tatu iz navade.«

»Pa, Tas!« Prestrašeno so obvisele Katičine oči na bratovem obrazu. »Kako se moreš pečati s takšnim človekom? Ti, z navadnim zločincem!«

»Zločinec? Da, še bolj je pa bolan. Upam, da je ozdravljiv.«

»Samo papa naj nič ne izve o tem!«

»Sam skrbi za to, da nima prilike!«

»Če pa to vendar izve, kaj mu boš rekel?«

Tasilo je šel z roko čez Katičino teme. »Nič!«

»Da, Tas, to je pač najboljše. Ugovora ne prenese. In jaz sem prepričana, da poslednje pomladanske storije še vedno ni pozabil. Bila je pa to res prava budalost!«

»Misliš?«

»Grof Ege-Senefeld? In ta zagovarja nekega, pri svežem prestopku zasačenega divjega tatu. No, dovoli mi, Tas!«

Plosknil jo je z obema rokama po licih in rekel kakor govorimo otroku: »Tebi dovolim vse!«

Sluga se je pojavil v vratih: »Čaj je pripravljen!«

Tasilo je vzel nekaj časopisov s pisalne mize ter ponudil sestri roko.

Jedilnica je bila v pritličju. To je bil velik, neprikladen prostor, ki se mu je poznalo, da je večji del leta prazen. V sredi dolga, z zelenim suknom prevlečena in samo napol belo pregrnjena miza. Na vsaki strani vežnih vrat je stala starodavna kredenca, ob zidu okoli so se vlekle rezljane lesene klopi z obledelimi blazinami. Stene in strop so bile opažene s porjavelo mecesnovino. Sobni zrak je imel rahel vonj, kakršen je v lekarni. Izhajal je od stotine prepariranih ptičev, ki so krasili stene. Vmes nenavadna srnja rogovja in v srebrne spone nabrani merjaščevi čekani. Po stropu je viselo z razpetimi krili do dvajset orlov, ki so se nalahko premikali. Iz dveh moderatorskih svetiljk, ki sta stali na mizi, se je dvigal razgreti zrak v višino ter se nabiral pod perotmi. Skozi odprta stranska vrata si mogel pogledati v temno sobico, kjer se je svetlikal uglajeni biljard.

Tri tedne še trajajo ugodnosti, ki jih nudi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani s svojimi krasnimi kolekcijami knjig po izredno znižanih cenah in na mesečne obroke. Pišite takoj po 16 strani obsegajoči, ilustrirani prospekt!

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobe

Sprejmemo

2 ženski pisarniški moči s prakso, perfektnim znanjem slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika, stenografije, knjigovodstva in korespondence. Ena je namenjena za knjigovodstvo, druga za korespondenco. Lastnoročno pisane ponudbe s prepisi spričeval je poslati do 17. t. m. v upravo »Slov.« pod »Staino mesto« št. 1940. (b)

Stanovanja

IŠČEJO:

Enosobno stanovanje

v šentpeterskem okraju - iščem. Ponudbe upr. »Sl.« pod šifro »Državna uradnica« 1904. (c)

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

s kabinetom - takoj oddam. - Riharjeva 6. (č)

Vnajem

Mlekarno

dobro idočo - takoj oddam. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 1973. (n)

Kupimo

Pisalni stroj

rabljen, dobro ohranjen - kupim po nizki ceni. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1984. (k)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana, Krekov trg 10

Hranilne knjižice

Kmetske posojilnice, kupim. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Takoj gotovina« št. 1974. (d)

Vojno škodo

(ratno šteto) in druge vrednostne papirje kupuje in prodaja najugodneje trg. agentura banč. poslov Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 14-I. (palača Dunav). d

Hranilne knjižice

Mestne hranilnice ljublj. v znesku 110.000 Din zamenjam za hranilne knjižice Ljudske posojilnice v Ljubljani. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Ugodno« št. 1969. (d)

Nadomestni deli

za vse vrste šivalnih strojev vedno na zalogi

Hitra postrežba! Znižane cene!

A. Guttmann - Zagreb - Martićeva 4

Telefon 58-21

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030

Hranilne knjižice

Ljubljanske kreditne banke v zneskih od 10.000 do 150.000 Din - kupimo. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Kreditna takoj« št. 1983. (d)

Prodamo

Šivalni stroj

nemški fabrikat, pogrezljiv, z okroglim čolničkom kateri šiva naprej in nazaj ter štika, poceni naprodaj. - Nova trgovina, Tyrševa 36. (l)

Polenovko

suho in namočeno. Kovačič, Miklošičeva c. 32.

POZOR!

Vse vrste

bosanskih preprog

po najnižjih cenah dobite v novo odprti trgovini

Kopitarjeva ulica št. 1

Osman Hasovljević

Bogata zaloga

Vsa zimska oblačila

smo znižali 10—15%. Anton in Vladimir Presker, Sv. Petra cesta 14. (l)

KAKO SE REŠITE GUB

Med spanjem koža na licu popušča in najlažje absorbira redilne sestavine Biocela, ki je sedaj v kremi Tokalon rožnate barve. Tako izginejo gube, znamenja utrujenosti in vse druge napake polti. Zjutraj se pojavi sveža, jasna in lepa nova koža, ki je bila pod staro. Na ta način je videti vsaka žena za 10—15 let mlajša.

To mi je povedal neki znameniti pariški kozmetik, ko mi je govoril o sijajni iznajdbi dunajskega vseučiliškega profesorja dr. Stejskala, ki je odkril Biocel. Dokazal mi je, da vzroki gub in ohlapnosti ličnih mišic niso stvarni, marveč posledica pomanjkanja Biocela v koži. To dragoceno sredstvo za pomlajevanje, ki se dobiva od mladih živali, je zmešano v kremi Tokalon rožnate barve. Poizkusite to sredstvo še drevi in že jutri boste na videz mlajši.

Najlepše darilo za novoporočence

kakor lepe slike, kipe, križe za na steno in namizne, cele garniture (križ z zraven pripadajočimi svečniki) vzgojne knjige, molitvenike in rožne vence dobite v največji izbiri in po najnižji ceni v trgovini

H. NIČMAN — LJUBLJANA

Kopitarjeva ulica 2

Istotam se naroča tudi najnovejša knjiga: DARUJ SE BOGU: cena nevez. Din 20·— vez. Din 25·—, katera je ena najlepših med slovenskim nabožnim slovstvom.

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri **Iv. Schumi**

Dolenjska cesta

Telefon štev. 2951

✚

Zapustil nas je za vedno naš iskreno ljubljeni sin, brat in svak, gospod

Juan Prek

privatni uradnik

dne 13. t. m., po kratkem trpljenju, previden s tolažili svete vere.

Pogreb bo v soboto, dne 15. februarja 1936 ob pol treh popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 13. februarja 1936.

Žalujoče rodbine **Prek, Tomažič.**

✚ Naznanjamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš ljubljeni soprog, oče in brat, gospod

Anton Majcen

upokojeni železničar

Pogreb bo v petek, dne 14. februarja 1936 ob dveh popoldne iz hiše žalosti Stari trg št. 20 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Trst, dne 13. februarja 1936.

Žalujoči ostali.

✚

Po težki in mučni bolezni je odpoklical k Sebi Vsemogočni našo preljubljeno hčerko, gospo

Jelko Brajer Rapotec

vdovo po državnem oficijalu

včeraj, dne 13. februarja 1936, previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb nepozabne bo danes v petek, dne 14. februarja 1936 ob štirih popoldne iz hiše žalosti Gosposka ulica št. 9 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 14. februarja 1936.

Žalujoča **Josip** in **Ivanka Rapotec,** oče in mati.

✚

Potrti v globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena mama, tašča, stara mama itd., gospa

Marija Seško

roj. Pfeifer

po daljši in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek ob treh popoldne na farno pokopališče v Ljutomeru.

Maši zadušnici se bosta brali v farnih cerkvah v Ljutomeru in Laškem v soboto ob sedmih zjutraj.

Ljutomer, Laško, Maribor, dne 13. februarja 1936.

ŽALUJOČI OSTALI.

Priporoča se

za razne trgovske, bančne in kreditne posle, za nakup in prodajo vrednostnih papirjev, hranilnih knjižic, realizacije, kompenzacije, razne nakupe, plačila in prodaje Alojzij Planinšek, trg. agent. za bančne in blagovne posle, Ljubljana, Beethovnova ul. št. 14-I. (palača Dunav). Jamči za vestno izvrševanje. (d)

ČITAJTE IN ŠIRITE »SLOVENCA«

Kdor bi rad poznal tuje dežele in življenje po njih, kakor ga od blizu gledajo stotisoči slovenskih izseljencev, kdor bi rad poznal življenje, mišljenje, načrte, upe, veselje, uspehe, skrbi, razočaranja, trpljenje slovenskih izseljencev, razkropljenih po vsem širnem svetu, naj si naroči slovenski izseljenski tednik, revijo

„Duhovno življenje“

ki že tretje leto izhaja v Buenos Airesu, Republika Argentina, in ima svoje dopisnike in sodelavce med slovenskimi izseljenci vsega sveta, posebno odlično pa seznanja svoje čitatelje z razmerami v Argentini, deželi velike bodočnosti. Tedensko 32 strani. Letno dve debeli velezanimivi knjigi. Letna naročnina 70 Din, ki jih na naš račun nakažite Zadružni gospodarski banki v Ljubljani.

Uprava »Duhovnega življenja« Avalos 250

Izbira ni težka,

kadar treba določiti časopis, v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upoštevali list, potom katerega bo prišel najsigurnejše v stik z najširšimi kupnomočnimi sloji prebivalstva. In to je naš dnevnik „SLOVENEC“, ki ga bere — posebno ob nedeljah — z malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vas o uspehu prepriča!

Tinčkove in Tončkove prigode

253.

Ogromen val.

Tinček in Tonček sta jo na Primožkov klic odkurila s proda, kar so jima dale noge. V vsesplošni zmešnjavi je Tinček pograbil Mukija in ga vzel v naročje, kakor da je komaj rojeno dete, ki še ne zna samo hoditi. Pa se Muki ni nič pritoževal nad to Tinčkovo nežnostjo. Se celo imenitno se mu je zdelo, da se tako bojijo zanj. »Kako tudi ne,« je modroval v svoji pasji glavi, »ko sem jim pa že tolikokrat rešil življenje!«

»Brž na drevo!« je zakričal Primožek in splezal po deblu navzgor kakor veverica. A tudi Tinček in Tonček sta mu bila v spretnosti in hitrosti povsem enaka tekmeca.

Kaj pa se je zgodilo tako strašnega, da so dečki morali bežati na drevo? boste radovedno vprašali. Ali so jim bili spet ljudožrci za petami? Nak, tokrat so imeli naši trije junaki dokaj drugačnega nasprotnika. Ogromen val se je iz sredine reke zagnal proti bregu. Mlade palme je s koreninami vred ruval kakor bilke.

»Upajmo, da temu drevesu ne bo kos!« je dejal Primožek.

Tinček je zašklepetal z zobmi:

»Up-p-paj-m-mo!«

Ko je val dosegel drevo, je butnil vanj s tako silo, da bi bili dečki gotovo padli z njega, če se ne bi tako krepko držali rogovilastih vej.

Ko je val uvidel, da se drevo ne da kar tako premagati, se je kar zapenil od togote, potem pa se je srdito bučeč in rohneč pognal s proda nazaj v reko.

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Viktor Cenčič.